

UPPSALA
UNIVERSITET

Examensarbete för masterexamen i mänskliga rättigheter
30 högskolepoäng HT-2018

Från liberalism till realism i svensk migrationspolitik efter flyktningskrisen 2015

Författare: Viktor Lyskov

Handledare: Julia Jennstål & Elena Namli

Innehållsförteckning
Förkortningar

Förord	1
1. Inledning	2
1.1 Flyktningskrisen 2015	2
1.2 FN:s Barnkonvention	3
1.3 Ensamkommande barn	4
1.4 Syfte	6
1.5 Frågeställningar	6
1.6 Teori	6
1.7 Avgränsningar	7
1.8 Metod och material	7
1.9 Tidigare forskning	10
2. Statens prioritering eller migrantens rättighet i diskurs	11
2.1 Nya utmaningar för migrations politik	11
2.2 Det realistiska antagandet	12
2.3 Det liberala antagandet	16
2.4 Sammanfattning	19
3. Disposition	21
4. Tillfälliga lagen	22
4.1 Introduktion	22
4.2 Flykting, alternativt skyddsbehövande och övrigt skyddsbehövande	22
4.3 Tidsbegränsade uppehållstillstånd	23
4.4 Permanent uppehållstillstånd	24
4.5 Upphållstillstånd på grund av anknytning	25
4.6 Försörjningskrav	27
4.7 Direkta effekter av TL	28
5. Barnkonventionen	30

5.1 Introduktion	30
5.2 Principen om barnets bästa	33
5.3 Rätten till familjeåterförening	35
5.4 Rätten till hälsa	36
5.5 Barnkonventionens roll i lagstiftning	38
6. Analys	39
6.1 TL och dess förhållande till barnkonventionen	39
6.2 TL och familjeåterförening	42
6.3 TL och barnets bästa	45
6.4 TL avseende rätten till familjeåterförening	46
6.5 Är TL anpassat mot FN:s barnkonvention?	47
6.6 Konsekvenser om Sverige bryter mot FN:s barnkonvention	49
6.7 Realism vs liberalism: problem eller åtgärd?	51
6.8 Slutsatser	54
7. Sammanfattning	58
Källförteckning	61

Förkortningar.

CRC FN:s konvention om barnets rättigheter

EU Europeiska unionen

FN Förenta Nationerna

MIG Migrationsöverdomstolen

MR Mänskliga Rättigheter

Prop. Proposition

RCI Rättsligt ställningstagande

RF Regeringsformen (1974:152)

SOU Statens offentliga utredningar

UtlL Utlänningslag (2005:716)

TL Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752)

UNICEF FN:s barnfond

Förord

Under 2014 togs Sverige på sängen av ett mycket stort antal flyktingar som sökte skydd. Detta ledde till ett överbelastat asylsystem, överfulla asylboenden och okunskap om hur man skulle hantera med alla som kommit och var i behov av skydd i Sverige och övriga Europa. En debatt om att minska antalet asylsökande började trappas upp. Detta ledde till att Sverige införde en ny plan för flyktingpolitiken och asylprocessen. Efter en kort period började regeringen driva igenom ett nytt lagförslag som syftade till att begränsa antalet flyktingar i landet. Migrationsproblematiken som Sverige ställdes inför har varit på agendan dagligen och debatterna är många om hur man på bästa sätt utformar Sveriges migrationspolitik.

Mitt intresse för att skriva om detta ämnet växte fram på grund av att jag arbetade mycket nära in på denna problematik. Jag träffade de ensamkommande barnen och fick utföra mitt arbete utifrån den tillfälliga lagen. I vissa moment av jobbet kändes det oetiskt att vara med och fatta vissa beslut. Därför valde jag att utforska denna problematik närmare för att se var felet ligger och om det finns något sätt att förbättra situationen. Ämnet har också valts för att kunna påvisa den problematik som Sverige får i samband med den nya lagstiftningen och vilka konsekvenser den tidsbegränsade lagen får på sikt.

1. Inledning

1.1 Flyktingkrisen 2015-2016

Flyktingströmmen i Europa under 2015 har kallats för en av de värsta flyktingkriserna sedan andra världskriget.¹ Under hela 2015 tog Sverige emot över 160 000 asylsökande individer varav 70 000 barn. Hälften av dessa barn var ensamkommande utan några anhöriga. I slutet av november 2015 presenterade den svenska regeringen en förändrad politisk ställning när det gällde flyktingar och migrationspolitik. Huvudsyftet var att öka kvaliteten på mottagandet för asylsökande som redan hade kommit till Sverige.

Den ändrade flyktingpolitiken har i sin tur lett till att Sveriges riksdag röstade igenom ett lagförslag, lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige. Denna lag betecknas hädanefter TL.²

Att Sveriges regering införde TL innebar att man tog ett steg bort ifrån den generösa migrationspolitiken för asylsökande som Sverige har haft tidigare, den som Fredrik Reinfeldt pratade om när han uppmanade svenska folket att öppna sina hjärtan.

TL har kritiserats, bland annat på grund av den möjliga negativa effekten på ensamkommande flyktingbarn. Det finns flertal internationella institutioner som anser att barn och ensamkommande flyktingbarn är en särskilt sårbar grupp som är i stort behov av extra omtanke och stöd. Två exempel som fick världen att tvärvända i den flyktingpolitiska frågan var Alan Kurdis³ flykt och misslyckandet av de ansvariga instanserna att hantera situationen i enlighet med svensk strategisk politik att prioritera mänskliga rättigheter.

---

¹ Prop. 2015/16:174, s. 20-22

² Riksdagen: ”Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.” https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2016752-om-tillfalliga-begransningar-av_sfs-2016-752

³ Time By Bryan Walsh and Time Photo dec 29 2015. <http://time.com/4162306/alan-kurdi-syria-drowned-boy-refugee-crisis/>

I sina förarbeten har regeringen också konstaterat att konsekvensen av lagens bestämmelser kan bli att barn blir särskilt utsatta.⁴ Dock har man backat från detta med att det enbart är en tillfällig åtgärd. Då är det viktigt att analysera hur dessa tillfälliga åtgärder fungerar i praktiken samt hur detta stämmer överens med internationella handlingar och i första hand FN:s barnkonvention.

1.2 FN:s barnkonvention

Syftet med FN:s barnkonvention från 1989 är att alla barn ska ha rätt till ett tryggt liv, utbildning, god hälsa, sjukvård och andra grundläggande rättigheter för att kunna få en normal uppväxt. Dessa rättigheter ska respekteras av alla organ på alla nivåer i alla rättsstater som har ratificerat barnkonventionen.⁵ FN:s barnkonvention om barns rättigheter antogs av dess generalförsamling 20:e november 1989. Idag är det 196 länder världen över som har ratificerat denna konvention. De definitioner som finns ska gälla i alla samhällen oberoende av kultur, religion eller andra moment som kan skilja sig åt länder och samhällen emellan. Behoven som barn, och speciellt barn på flykt har, har inte alltid varit erkända i det internationella rättsväsendet.

Det som påbörjade den starka och viktiga utvecklingen mot det skydd som barn har idag, både i sitt hemland och på flykt, var Genèvekonventionen som antogs av FN redan 1924.⁶ Den dåvarande deklaration stadgade att mänskligheten har en förpliktelse att ge barnen bästa möjliga skydd och omsorg. I slutet av 1959 antog FN en mer utförlig deklaration där man mer grundligt beskrev barnets rättigheter och det särskilda skydd som barnet hade rätt till.⁷ Dessa principer kan man se i FN:s allmänna förklaring om

---

⁴ Prop. 2015/16:14, s. 68–70-

⁵ Barnkonventionen i praktiken 2004, s. 18-20

⁶ Genèvekonventionen om barnets rättigheter, Geneva Declaration of the Rights of the Child, Genève 26 September 1924

mänskliga rättigheterna, Genèvekonventionen och i ICCPR.⁸

Det finns ett flertal likartade artiklar i barnkonventionen som i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Skillnaden är att vissa rättigheter väger starkare och är framtagna för mer långsiktiga åtgärder i barnkonventionen än i andra konventioner. En av anledningarna till att vissa moment återfinns i barnkonventionen är att det gör det svårare för stater att göra undantag från barnkonventionen när man väl har ratificerat den i det inhemska rättssystemet. Syftet är alltså att införliva viktiga bestämmelser i staternas inhemska rättssystem.⁹

1.3 Ensamkommande barn

Definitionen av ensamkommande flyktingbarn är underåriga ungdomar (under 18 år) som söker asyl i ett land utan att ha föräldrar eller annan vårdnadshavare tillgängliga i mottagarlandet.

Angående FN:s barnkonvention så är grundkriterierna för att konventionen ska kunna vara rättsligt bindande att staten måste ratificera den. När detta är gjort kan konventionen anses vara juridiskt bindande i statens inhemska rättssystem. UNHCR beräknar att det årligen kommer över 20 000 ensamkommande barn och söker skydd i Europa. Man använder oftast i sina rekommendationer termen ”separated children” för att betona den kraftiga påverkan av vad separation innebär för barnen. Majoriteten av de ensamkommande barnen som söker sig till Europa och Sverige kommer från Afrika, Afghanistan och Albanien. De vanligaste orsakerna till att barnen tvingas fly är barnrelaterad förföljelse i form av tvångsrekrytering, tvångsarbete och människosmuggling för exempelvis prostitution.¹⁰

Innan Sverige bestämde sig för att ratificera barnkonventionen hade regeringen redan utarbetat en svensk lagstiftning som fokuserade på att majoriteten av artiklarna som barnkonventionen hade redan fanns i det

---

⁸ Art. 24.1 i Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, Genève 12 augusti 1949

⁹ Pobjoy 2013, s. 105–106.

¹⁰ Elisabeth Elmeroth & Johan Häge, Flyktens barn.s80-83

svenska inhemska rättssystemet.¹¹ Detta påvisade en tydlig bild av att Sverige var redo att implementera barnkonventionen och dess bestämmelser i sin lagstiftning. Det uppkom dock svårigheter med att tolka hur regler som fanns i konventionen skulle tillämpas i samhället.¹²

På regeringens initiativ år 2015 började arbetet med det rättsliga införlivandet av FN:s barnkonvention i den svenska nationella lagstiftningen. Formellt är barnkonventionen idag inte gällande i svensk rätt vilket innebär att myndigheter, domstolar och andra rättsliga organ inte är juridisk bundna av reglerna som konventionen innehåller. Å andra sidan anser man att barnkonventionen är bindande ur ett folkrättsligt perspektiv för Sverige.

Det man kan se idag är att den mer åtstramade migrationspolitiken i Sverige inte ledde till den önskade effekten i Europa, utan istället ledde till en motsatt effekt. EU-länder i motsats till Schengensavtalen införde tillfälliga gränskontroller och många länder i Östeuropa stängde sina gränser helt för flyktingar. Många flyktingar under åren 2014 och 2016 gick i fällan. De fick inte komma till de länder som de planerat att komma till och vägen tillbaka var stängd. Detta har lett till att den tillfälliga lagen i Sverige har fått stark kritik både från EU, FN:s offentliga organ och icke-statliga organisationer. Svenska officiella svar på kritiken är mycket viktiga i dialogen mellan Sverige och andra länder som är mottagare av flyktingar (Tyskland, Frankrike, Italien m fl) med internationella FN-organ och EU-kommissionen.

---

¹¹ Prop. 1989/90:107, s. 26-31

¹² Prop. 1989/90:107, s. 61-70

1.4 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka om den tillfälliga lagen är förenlig med FN:s barnkonvention avseende ensamkommande flyktingbarn. Vidare vill jag undersöka om beslut fattade i samband med samhällskriser eller i särskilt svåra situationer är influerade av liberalism eller realism. Detta skulle innebära att det blir lättare att förutsäga vilka beslut en stat kommer att fatta i kriser eller utsatta lägen och hur argumentationen skulle vara.

1.5 Frågeställningar

- Hur är TL anpassat till FN:s barnkonvention?
- Hur påverkas ensamkommande flyktingbarn av förändringarna i migrationspolitiken och den tillfälliga lagen?
- Har den tillfälliga lagens införlivande tillkommit under realismens eller liberalismens inflytande?
- Prioriteras mänskliga rättigheter bort för att bevara statens suveränitet?

1.6 Teori

Teorin grundar sig i konflikten mellan migrantens rättigheter och statens intresse samt den spänning som i grunden bottnar i konflikten mellan en realistisk och en liberal idétradition. Dessa teorier kan användas för att diskutera och lyfta fram antagandet som jag redogör för i analysen. En viktig punkt att lyfta fram är att liberalismen betraktas som en normativ teori till skillnad från realismen. En närmare definition kommer att ges av både liberalism och realism samt vilken relation dessa har till de mänskliga rättigheterna. Detta för att lättare kunna besvara en del av de frågeställningar som jag har gällande konflikten om uppkommer mellan migrantens rättigheter och statens intresse när dessa två ställs mot varandra. De senaste åren har den offentliga debatten dominerats av dessa ökade spänningar mellan den enskilda migrantens rättigheter i en krisissituation samt statens intresse. Detta har i sin tur lett till ett flertal forskningsstudier.

1.7 Avgränsningar

Studien kommer att belysa problematiken som har uppkommit i samband med att TL har införts i Sverige och vilka konsekvenser det har medfört för FN:s barnkonvention. Jag kommer inte att analysera barnkonventionen i sin helhet, utan bara de artiklar som aktualiseras av TL. Vidare kommer jag inte att studera alla delar av TL utan bara de som mest berör barnen. Fokus ligger på ensamkommande barn. För att ge en klarare bild och en bredare uppfattning kommer både den svenska rätten och internationell rätt att beröras. Praxis från både Migrationsdomstolen RCI från Migrationsverkets ledning sida kommer också att användas.

När det kommer till begreppet familjeåterförening kommer studien att fokusera på familjeåterföreningsdirektivets definition av familj, där kärnfamiljen ingår. Vidare när det kommer till definitionen av barn så begränsar sig denna studie till definitionens begrepp i barnkonventionen och utlänningslagen som säger att ett barn är varje människa under 18 år.¹³ För att begränsa denna studie kommer fokus att ligga mellan våren 2015, då den stora flyktingströmmen kom, fram till våren 2018, då man kunde se konsekvenserna av TL. Jag kommer också att belysa hur dessa ändringar kan ha påverkat de ensamkommande barnens hälsa.

1.8 Metod och material

Studien består av en analys för att undersöka eventuella motsättningar mellan ensamkommande barns konstitutionella rättigheter samt hur diskursen ser ut både i TL och barnkonventionen.

Studien betraktas som tvärvetenskaplig och innefattar både en rättsvetenskaplig metod samt ett moraliskt, politiskt perspektiv.

Jag läser och analyserar aktuella lagar och texter i media då en kvalitativ textanalys är metoden. Studiens analysmaterial består framförallt av Utlänningslagen (UtlL), den tillfälliga lagen (TL) och FN:s barnkonvention. Vissa förarbeten och rättspraxis analyseras också för att se hur lagstiftaren

---

¹³ Barnkonventionens artikel, 1 kap. 2 §

har tänkt vid utformningen av lagen samt hur tillämpningen av lagen är tänkt att genomföras.

Vidare används uttalanden från vissa rättsinstanser och barnrättsaktörer¹⁴ gällande TL. TL är hämtad från regeringens hemsida och Sveriges Rikes Lagbok som behandlar utlänningslagen i sin helhet. Barnkonventionen hämtades från internet. Det är enbart den lagstiftning som är mest relevant som har analyserats i förhållande till de utvalda artiklarna i barnkonventionen. För att kunna hitta passande material från den svenska barnrättskommittén har jag letat efter rapporter som har direkta kopplingar till barn, ensamkommande barn och barnkonventionen på hemsidor och bibliotek.

Jag har även använt Rädda barnens och UNICEF:s svenska hemsidor. Efter det har en analys av barnrättsaktörerna gjorts med utgångspunkt i barnkonventionens artiklar och hur dessa artiklar reflekteras både i utlänningslagen och i TL. Dessa räknas som folkrättens mer centrala rättskällor.¹⁵ Praxis från olika former av kontrollerande internationella organ i form av bland annat barnrättskommittén och Rädda barnen utforskas för att kunna tydliggöra vad olika folkrättsliga bestämmelser egentligen innebär. Fokus ligger på mänskliga rättigheter och rättigheter för ensamkommande flyktingbarn.¹⁶

Vidare valde jag att utgå ifrån rapporter som barnrättskommittén, Röda korset och UNICEF har publicerat. Då dessa aktörer är de främsta bland dem som värnar om barns rättigheter anser jag att deras perspektiv mycket väl kan representera ensamkommande barns verkliga rättigheter eftersom rapporter som de släpper grundar sig i deras egna oberoende och omfattande

---

¹⁴ Med barnrättsaktörer menas både fristående och statliga organisationer som har i huvudsyfte att värna om barnens rättigheter.

¹⁵ Statute of the International Court of Justice, 1945, art. 38

¹⁶ Gunner, Göran, "Mänskliga rättigheter", Gunner, Göran och Namli, Elena (red.), Allas värde och lika rätt: perspektiv på mänskliga rättigheter, Studentlitteratur, Lund, 2005, s. 20.

observationer. De konstitutionella rättigheterna representeras i barnkonventionen och den nationella lagstiftningen i Sverige. Staten och de olika barnrättsaktörerna har olika roller. Barnrättsaktörernas främsta syfte är att hjälpa särskilt utsatta grupper och skydda dem mot det som kan anses vara fel eller diskriminerande. Dock behöver inte dessa grupper ha en lösning på de problem som lyfts fram. Det är staten som har ett krav på sig att lösa och åtgärda de problem som lyfts fram avseende barnen och deras rättigheter. Detta är en typisk konflikt mellan de mänskliga rättigheterna, i synnerhet rättigheterna för flyktingar och statens rätt och skyldighet att upprätthålla ordning och säkerhet i samhället.

Vidare kommer en rättsdogmatisk metod också att användas i denna uppsats. Detta är en vanlig metod som används i rättsvetenskapliga studier, för att systematisera juridiskt material utifrån de rättskällor som finns tillgängliga.¹⁷ Dessa rättskällor består av lagtext, praxis och doktrin. Genom att ta del av rättskällorna som finns tillgängliga öppnas möjligheten för en djupare förståelse av lagens uppbyggnad och mening.¹⁸ Med hjälp av den rättsdogmatiska metoden är det lättare att förstå hur lagen ska tillämpas och tolkas.¹⁹ Den rättsdogmatiska undersökningen av gällande rätt kompletteras sedan med ett mer moraliskt, politiskt och kritiskt perspektiv. Detta för att kunna belysa frågan om huruvida ensamkommandes rättigheter och tillgång till skydd enligt barnkonventionens rätt säkras i och med TL eller inte.

När det gäller materialet i denna uppsats så används olika typer av rättskällor inom folkrätten, svensk rätt och internationell rätt. Då den tidsbegränsade lagen är någorlunda ny i jämförelse med utlänningslagen och barnkonventionen har särskild vikt lagts vid att analysera förarbeten och remissutlåtanden till denna lag. I denna uppsats förs diskussion främst kring barnkonventionen som ställs i relation till den tidsbegränsade lagen.

---

¹⁷ Karin Kulin-Olsson Juridikens fundament: med grundläggande juridisk metodlära (2011) s 53-56.

¹⁸ Kulin – Olsson. 2011 s 54.

¹⁹ Kulin – Olsson. 2011 s 55.

1.9 Tidigare forskning

Migration är ett brett forskningsområde som utvecklar sig snabbt i takt med migrations vågar. I min uppsats har jag valt att fokusera på möjliga och grundläggande motsägelser som finns när det kommer till individens och statens intresse. Nyanser i migrationspolitiken spelar alltid en viktig roll när det gäller ekonomi, kultur och säkerhet.²⁰ Mörkenstam pekar på att man efter de två världskriegen och fram till 1990-talet såg invandring som en tillgång i samhället. Det bidrog till en progress i ekonomi, tillväxt, modernisering och en expansion av välfärdsstaten.

Elisabeth Abiri, som arbetar med en handlingsplan för mänskliga rättigheter vid Göteborgs universitet visar att migrationspolicyn har blivit utformad av både socialdemokrater och moderater tillsammans under 1990-talet. Den svenska migrationspolitiken har utgått ifrån samma humanitära grunder.²¹

Mikael Spång, forskare vid Malmö universitet visar i sitt forskningsarbete hur policy och praxis utvecklats mot en mer restriktiv riktning. Detta har resulterat i att en tydlig försämring har kunnat iakttas när det gäller arbetet med mänskliga rättigheter.²²

När det kommer till den tidsbegränsade lagen så finns det inte så mycket forskning, detta till följd av att lagen i sig är väldigt ny. Dock är behovet av en bredare forskning stort för att man ska kunna undersöka lagen och dess utformning närmare. Det finns inte heller någon forskning rörande flyktingbarn och den hälsopåverkan som denna tillfälliga lag kan ha på dem ännu. Därmed ser jag denna uppsats som en del i att undersöka Sveriges ändrade flyktingpolitiska läge samt Sveriges ansvar för flyktingbarnen som befinner sig i Sverige.

---

²⁰ Mörkenstam, Ulf,(2010) Ekonomi, kultur och jämlikhet : teman i svensk politik i invandrarfrågor decennierna efter andra världskriget. S572

²¹ Abiri, Elisabeth (2000). ”The Securitization of Migration: Towards and Understanding of Migration Policy Changes in the 1990s

²² Mikael Spång (2008) Svensk invandringspolitik i demokratiskt perspektiv, Malmö University. S113

2. Statens prioritering eller migrantens rättighet i diskurs

2.1 Nya utmaningar för migrationspolitiken

Migrationspolitiken har dominerat den offentliga debatten de senaste åren, inte bara i Sverige utan även i övriga Europa. Den stora flyktingvågen som kom till Europa under 2015 har skapat nya utmaningar och ställt samhällsfunktionerna och rättsstaten inför helt nya utmaningar.

Mikael Spång påvisar hur policy och olika praxis har utvecklats i en allt mer restriktiv riktning när det kommer till mänskliga rättigheter och dess antagande. Det är en tydlig försämring som man kan iaktta, och den sker allt i större utsträckning både i Sverige och övriga Europa på grund av externaliseringen och den migrationspolitiska utvecklingen.²³ Under de senaste åren har det kunnat konstaterats att Sverige har fällts för ett flertal brott inom non-refoulementprincipen. Det handlar om internationella principer som är till för att skydda migranter mot utvisning och avvisning om det kan bevisas att deras liv är i fara.

Mikael Spång konstaterar också att det centrala inom migrationspolitiken är normativa antagandet. Vidare påpekar Spång att migrationspolitiken har ett specifikt policyområde där konflikten framträder tydligt när det gäller det moderna samhällets principer.²⁴ En av de starkaste principerna kan exemplifieras i det demokratiska styrelseskicket där styret består av det medborgerliga kollektivet. Samtidigt skapar olika staters migrationspolitik långtgående konsekvenser för medborgare och flyktingar som i grunden handlar om liv och död.²⁵ Den problematiska motsättningen mellan idén om statens intresse och migrantens intresse visar sig även i flyktingkonventionen. Rätten att åtnjuta fristad undan förföljelse erkänns, men staterna har ingen skyldighet att ge migranterna ett medborgarskap.²⁶

---

²³ Spång, Mikael (2008). *Svensk invandringspolitik i demokratiskt perspektiv*. Malmö: Holmbergs. s.133

²⁴ Spång, 2008: 10

²⁵ Spång, 2008: 10

²⁶ Benhabib, Seyla (2004). *The Right of Others: Aliens, Residents and Citizens*. Cambridge: Cambridge University Press. E-bok.

Det finns idag ingen tydlig konsensus var man rimligen bör dra en gräns i denna motsägelsefyllda konflikt. Det forskningen kretsar kring idag är frågan om öppna gränsen gentemot vilka legitima skäl det bör finnas för en mer reglerad invandring. Forskare som Forts och Habermas menar på att det ska finnas globala demokratiska institutioner istället för stater. Institutionernas huvuduppgift är att vara en garant för migrantens rättigheter. Det problematiska momentet i detta blir att det kan leda till en begränsad möjlighet för ett större demokratiskt deltagande och ansvarskrävande.²⁷ Andra forskare som förespråkar mer öppna gränser menar i sin tur att staternas mer restriktiva gränskontroller är en stor orsak till ojämlikhet och att man gör en tydlig skillnad på folk och folk och värderar vissa liv högre än andra.²⁸ Motsättningar mellan individens rättigheter och statens intresse finns delvis inom ramen för realistisk och liberal diskurs. Realismens grund hittar man i statscentriskt perspektiv där gränskontroll och dess underliggande normer om statssuveränitet ligger i fokus. Den liberala delen utgår mer ifrån en mer humanitär diskurs där fokus flyttas till individen, dess behov och dess mänskliga rättigheter.²⁹

2.2 Det realistiska antagandet

När man tittar på mänskliga rättigheter ur ett realistiskt perspektiv kan det ses som en teoribildning där statens intresse av territorium kommer i den primära sfären. Efter det trettioåriga kriget har studier inom internationella relationer genomsyrats av det realistiska perspektivet. Grunden för den realistiska teoribildningen kommer från en av Hobbes böcker Leviathan, där man målar upp en negativ syn på människan. Hobbes menar att ett liv där det inte finns en tydlig härskare är ett naturtillstånd då människan blir egoistisk, aggressiv och i ständig konflikt med andra. Det enda som kan förhindra detta naturtillstånd är enligt Hobbes en tydlig ledare, en som tar makten för att erbjuda folket trygghet i utbyte. Forskare menar att denna

---

²⁷ Habermas i Borradorri (2003) *Philosophy in a Time of Terror*:22

²⁸ Matthew J. Gibney,(2004) *The Ethics and Politics of Asylum Liberal Democracy and the Response to Refugees*. Cambridge University Press: 27

²⁹Sandra Lavenex (2001) *The Europeanisation of Refugee Policies (2001): Between Human*. Ashget Publishing: 26

teori är grunden för suveränitetsprincipen och att världen vi lever i idag är uppdelad i stater. Den syn som Hobbes hade på naturtillståndet översätts till att stater syns som främsta subjekten i egoistiskt form där staternas främsta mål är säkerhet och överlevnad. Då staterna befinner sig i ett teoretiskt naturtillstånd som Hobbes beskriver så är staterna i en ständig maktkamp med varandra.³⁰ Varje stat ser sig själv som den främsta aktören i ett världssystem. Därav kan man se på gränskontrollerna runt om i Europa som nu utökas och förstärks ur ett realistiskt perspektiv. Flyktingar, illegala migranter och asylsökande ses från samma nivå för en suverän stat, man sorterar dem som tredje lands medborgare som alla är i behov av kontroll innan man kan släppa in dem i statens territorium. Detta för att kunna garantera säkerhet, stabilitet och utveckling inom den inhemska staten.³¹

Denna typ av beteenden från statens sida brukar återföras till den så kallade klassiska realismen. Detta teoretiska perspektiv delas vidare upp i mindre delar: strukturell realism och neorealism. Den strukturella realismen har delade uppfattningar om statens huvudsakliga mål, ifall det är makt eller säkerhet. Teorealisterna har ett aktörsperspektiv som menar på att olika aktörer har möjlighet att påverka av den politiska strukturen, vilket innebär att staten inte är en statisk enhet. För att man ska kunna känna igen realismen så kännetecknas tre moment: statscentrism, överlevande och självhjälp.³²

Statscentrism förespråkar ett hot från andra stater. Detta på grund av att det saknas en auktoritet i det internationella spelrummet. Detta leder till att man ser på staten som den främsta aktören i ett världssystem. Staten har mest makt och har kapacitet att säkra sin egen säkerhet och makt.

För att legitimera sin suveränitet krävs det från staten en organiserad inhemsk makt.³³ Detta kan göras genom suveräniteten som yttrar sig i ett våldsmonopol som staten får befogenhet över inom ett visst territorium.

---

³⁰ Robert Owen Keohane, Joseph S. Nye (2011) *Power and Interdependence*.

³¹ Lavenex, 2001: 26

³² Baylis, John, Smith, Steve and Owens, Patricia (2011) *The Globalization of World Politics. An introduction to international relations*. Oxford: Oxford University Press s93

³³ Baylis, Smith och Owens, 2011: 92-94

Med andra ord konstitueras suveränitet i vissa fall genom sin befogenhet att bruka våld mot individens kropp, och det är denna som legitimerar den suveräna makten. Hansen och Stepputat beskriver detta i sin bok *Citizens, Migrants, and state in the Postcolonial World: "Repeated performances of violence and a will to rule"*.³⁴ När det kommer till det aktuella ämnet i denna uppsats så kan man se på de ökade gränskontrollerna i och med TL av central roll utifrån ett realistiskt perspektiv. Det görs inte någon distinktion mellan de olika grupper migranter som har ett behov att komma till Sverige. Det har ingen större betydelse om det är ensamkommande flyktingbarn, illegala migranter eller övriga asylsökande. Alla är jämställda på så sätt att man ser dem som medborgare från ett tredje land. Deras inresa till en suverän stats territorium måste kontrolleras för att staten ska kunna garantera inhemsk stabilitet och säkerhet.

Överlevnad. En stats främsta mål är att överleva. Detta leder i sin tur till att andra universella målsättningar, som i detta fall mänskliga rättigheter, kommer i andra hand i det fall då den nationella säkerheten står på spel. Detta gör att en stat tvingas till att äventyra dessa värden och väga dem mot varandra. När det gäller statens säkerhet så tänker man ofta på krig eller andra militära angrepp, dock har denna syn förändrats under de senaste åren. Numera kan ett hot mot staten också vara miljökatastrofer, som blir allt vanligare, eller fattigdom. Alla dessa tre faktorer leder till att människor tvingas fly sina hem och söka säkerhet på annat håll.

Självhjälpl. Eftersom varje stat i slutändan blir utlämnad till sig själv, så finns det inte utrymme för att kunna söka hjälp och stöd hos någon annan. Med andra ord begränsas det internationella samarbetet. Detta antagande grundar sig även på synen att det inte finns någon universell moral eller etik, varför ledare inte bör ge upp egenintressen i någon form av etiskt handlande på den internationella arenan som FN.³⁵ De universella mänskliga

---

³⁴ Hansen, Thomas Blom och Stepputat, Finn (2005). *Sovereign bodies: citizens, migrants, and states in the postcolonial world*. Princeton, N.J.: Princeton University Press. E-bok. 3-5

³⁵ Baylis, Owen och Smith, 2011: 86-89

rättigheterna erkänns med andra ord inte inom det realistiska perspektivet, de åsidosätts. Det är upp till varje enskild stat att verka för sina egna medborgares säkerhet och rättigheter.

För att sammanfatta det realistiska perspektivet kan man tydligt se hur det realistiska perspektivet ser skillnad på den inhemska sfären och den internationella sfären. Det är statens intresse som kommer i första hand i och med att det har uppkommit ett säkerhetsdilemma i det globala rummet. Detta leder i sin tur till att den suveräna maktens mål är att garantera individens och statens överlevnad, och detta kan till och med ske på bekostnad av universella mänskliga rättigheter. Inom ramen för realismen är kontroll av migranter ett avgörande moment för statens suveränitet. Kontrollen legitimeras utifrån ett hotperspektiv där migranten ses som ett hot, ett problem eller en belastning för staten.³⁶

Realismen är den främsta teorin som dominerat när det gäller internationella relationer och internationell politik. Realism inom sfären för internationell politik är makt. Eftersom det är staterna som, enligt realister, besitter makten så fokuserar realistiska studier nästan uteslutande på stater och deras förehavanden. Som redan tidigare nämnts finns det ett flertal teoretiker som Hobbes och Machiavelli men det kan även spåras längre bak till grekernas tid och Thukydides. Där han berör realismen med hjälp av Athene och Sparta, den mer moderna realismen idag är utvecklad främst efter andra världskriget för att stärka tron på moral och internationell rätt.

Kritiken mot realismen handlar främst om att realismen utelämnar kultur, nationalitet eller idén om politiska intressen när man analyserar internationell politik. Enligt kritikerna spelar dessa aspekter en stor roll för ländernas agerande när det gäller utrikespolitik och säkerhetspolitik. Ett annat moment som lyfts fram av kritikerna är att realismen lägger allt fokus på staten. Detta är problematiskt då dagens största hotbild inte finns stater

---

³⁶ Borèus, 2006: s34 - 15

emellan, det handlar snarare om individen, och hotbilden kan lika gärna vara inomstatlig i form av terrorism eller organiserad brottslighet.

2.3 Liberala antagandet

Både liberalismen och realismen har en nära relation med varandra. Man kan säga att liberalismen har flera antaganden som är direkt kopplade till realismen. Ett av de främsta är att staten ses som en garant för stabilitet och säkerhet, efter att ett kontrakt upprättas mellan staten och dess medborgare.

Det som skiljer sig mellan realismen och liberalismen är ett förhållande mellan systemet och aktören. Liberalismen finner en människosyn där frihet finns i balans mellan individuella rättigheter och livsmål. Den liberala synen innebär att människor har moraliska rättigheter till en individuell frihet.³⁷

Detta bör vara förhållandet mellan den suveräna individen och staten. Där man har rätt till sina rättigheter helt enkelt för att man är en människa.³⁸ För att ens rätt ska kunna förverkligas så krävs det en överenskommelse på internationell nivå där relationen mellan stat och individ regleras.

Liberalismen delar sedan upp sig i socialliberalism och nyliberalism.

Socialliberalerna menar att staten ska stå som en huvudgarant för rättvisa, genom en bland annat förening av säkerhet. Nyliberalen menar i sin tur att staten ska begränsas den möjligheten. Mänskliga rättigheter utgår ifrån liberala grundtankar om att individen är suverän i sig och att alla människor har lika värde.

Inom det teoretiska perspektivet kan man dela upp begreppet rättighet i olika dimensioner för att få en bättre förståelse för dessa. Det handlar om rättighetsbärare, skyldighetsbärare, rättighet som anspråk samt rättighetsobjekt. Vad krävs för att vara en rättighetsbärare, en människa eller ett ensamkommande barn som har en rättighet och inte blir kränkt? Man har behov av vissa fundamentala värden i livet. Därefter handlar det om att definiera en skyldighetsbärare, med andra ord den som har ansvar för att de

---

³⁷ Hallenius, Lena (2011). *Liberalism*. Lund: Mediatryck. 14-17

³⁸ Demker, Marie (2006). *Mänskliga rättigheter*. I Gustavsson, Jakob och Tallberg, Jonas (red.) *Internationella relationer*. Lund: Studentlitteratur 336-360

rättigheter som finns också ska tillkomma alla individer. En skyldighetsbärare kan utgöras av antingen en person eller institution. En grundläggande princip handlar om att ju större makt någon har över en människans liv, desto större skyldighet har man att se till att rättigheterna fullföljs. Därmed kan exempelvis institutioner ses som skyldighetsbärare i större utsträckning, men det utesluter inte för den skull människors individuella ansvar.³⁹

När det kommer till rättighetsobjekt så kan man dela upp begreppet rättighet i två olika förgreningar: negativa och positiva rättigheter. De negativa rättigheterna innebär att rättighetsbäraren avstår från sitt handlande medan de positiva i sin tur innebär att man utför handlingen. Det går att diskutera vad rättighetsobjekt kan klassas som, men just i denna uppsats blir det centrala rättighetsobjektet rätten till familjeåterförening och barnets bästa. Det sista momentet är själva anspråket på rättigheterna. Vilka typer av anspråk finns det, juridiska eller moraliska? De juridiska rättigheterna är de som finns fastställda i lagar. Om man kränker den juridiska rättigheten kan det leda till rättsliga konsekvenser. De moraliska rättigheterna har inte likartad formalitet det finns i större utsträckning i moraliska kontexter.⁴⁰

Exempel att mänskliga rättigheter kan vara juridiska men ser dem mer som moraliska anspråk och normer som alla människor har tillgång till oberoende av de juridiska rättigheternas existens.⁴¹

De mänskliga rättigheterna och allmän säkerhet betraktas och bygger på en universal moralisk grund. Det handlar om en idé inom naturrätten där alla människor har odiskutabla rättigheter av den enkla anledningen att de är människor.⁴² För att dessa rättigheter ska kunna förverkligas krävs en

---

³⁹ Orend, Brian. Human rights: concept and context. Broadview Press, Peterborough, Ont., 2002, s 154-157

⁴⁰ Orend, Brian. Human rights: concept and context. Broadview Press, Peterborough, Ont., 2002, s 23- 25

⁴¹ Orend, Brian. Human rights: concept and context. Broadview Press, Peterborough, Ont., 2002, s 33-37

⁴² Demker, Marie (2006). Mänskliga rättigheter. I Gustavsson, Jakob och Tallberg, Jonas (red.) Internationella relationer. Lund: Studentlitteratur. s. 337- 356.

internationell överenskommelse för att kunna reglera den relation som finns mellan staten och individen. Detta är en kritik som har sin grund i det statscentriska perspektivet som realisterna representerar. Realismens destruktivitet synliggjordes i de två världskriegen under 1900-talet.

Säkerhetsstudier som tidigare har konstaterats, har genom en realistisk tradition även de reproducerat den statscentriska idén om staten som det främsta säkerhetsobjektet. Dock har begreppet mänskliga rättigheter och säkerhet kommit att bli nyckelbegrepp i olika säkerhetsstudier, individen står mer i fokus och uppmärksamheten rikas mot det mänskliga lidandet. En sådan uppmärksamhet bygger på liberala värderingar om individens universella rättigheter och frihet. Inom ramen för dessa garanteras också individens säkerhet genom införandet av mänskliga rättigheter på den internationella arenan.⁴³ Dock är det inte gränsöverskridandet i sig som står i fokus utan alltså individen och hennes rättigheter som är den centrala angelägenheten.

När det kommer till flyktingar accentueras deras rätt till skydd och rätten till en rättvis asylprocess istället. För den liberala parten är det viktigt att det finns ett flertal aktörer med på den internationella arenan.

Det handlar om individen, staten, NGO:er och andra företag som tillsammans samverkar och påverkar den internationella politiska synen. I detta fall huvudsakligen migrationspolitiken och migrationsarbetet. Det internationella politiska samarbetet bygger i grunden på ovannämnda aktörers gemensamma intressen. När ett sådant samarbete sker skapas det i sin tur ömsesidiga beroenden och samförstånd sinsemellan. Ett sådant samarbete och beroende av varandra leder i längden till att man inte kan gå i krig med varandra, med andra ord är en närmare handel av både varor, kunskap och gemensamma politiska beslut en stor förutsättning för världsfreden. Världsfred är i sin tur en stimulans för diverse institutioner att arbeta vidare med mänskliga rättigheters utveckling i rätt riktning.

Liberalismen ses oftast som en politisk ideologi. Som tidigare nämnts handlar liberalismen om individens frihet och rättighet utifrån ett naturtillstånd där individer tillsammans skapar institutioner som gemensamt verkar för individernas intressen. Statens primära uppgift är att förhindra att individer skadar varandra och att se till att avtal mellan individer och grupper efterföljs. Tillsammans skapar detta ett samhälle där man kan förena individens nytta med den gemensamma nyttan. Detta innebär, till skillnad från realismen, att staten saknar egenvärde och enbart finns för att individens fri- och rättigheter inte ska begränsas eller komma i kläm.⁴⁴ Några av de största teoretikerna inom liberalismens område är Adam Smith, John Stuart Mill, Jeremy Bentham och John Locke.

Kritiken mot liberalismen. Den kritik som finns mot liberalismen handlar främst om att det anses befängt att tro på de universella värdenas funktion i alla lägen. Kritikerna menar att detta enbart är genomförbart i det fall då en stat befinner sig under hot från en annan stat.

Kritiker menar också att liberalismen är en stat skapad av och för de stater som förr benämndes västmakterna. Detta är skapat efter att västvärlden redan ligger steget före efter att man har kolonialisterna vissa områden. I ett sådant läge är det betydligt lättare att tala om liberalism, demokrati och ökad frihet då man själv är den som skapar villkoren och förutsättningarna.

2.4 Sammanfattning

Statens främsta mål är att kunna överleva, vilket gör att universella målsättningar som mänskliga rättigheter kommer i andra hand. Om den nationella säkerheten hamnar i fara måste staten prioritera. Den slutsats man kan dra av detta är att realister har en syn enligt vilken statens intresse lyfts fram i främsta rummet. Man prioriterar en suverän säkerhet på den nationella nivån där fokus ligger på att garantera statens överlevnad och säkerhet, och för att lyckas med det åsidosätts de mänskliga rättigheterna. En kontrollerad migration är en avgörande faktor för en fungerande

---

⁴⁴ Demker, Marie (2006). *Mänskliga rättigheter*. I Gustavsson, Jakob och Tallberg, Jonas (red.) *Internationella relationer*. Lund: Studentlitteratur. s.51

suveränitet.⁴⁵ För att kunna legitimera denna kontroll så lägger man ett hotperspektiv på flyktingar och ensamkommande barn som är i behov av hjälp.⁴⁶

Det finns tydliga tecken på hur individens rättigheter har utvecklats i en mer positiv och liberal riktning. Påtryckningar från internationella organisationer har gjort att många stater har blivit mer och mer involverade i att tillsammans utveckla rättigheterna och säkerheten för sina medborgare och andra individer. Det har bland annat lett till att allt fler stater skrivit under bland annat barnkonventionen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter. Dock faller det i slutändan på varje stat att värna och kunna skydda de föreskrivna rättigheterna, detta på grund av ett dåligt utvecklat system för internationell övervakning av att dessa rättigheter följs upp av varje stat. Ett annat problem som uppstår är att rättighetsprinciperna överlag är generellt formulerade vilket leder till stort tolkningsutrymme. Detta gör att formuleringarna ofta tolkas och vägs mot andra rättigheter.⁴⁷

---

⁴⁵ Benhabib, 2004:2

⁴⁶ Boréus, 2006: 34

⁴⁷ Spång, 2005, s. 12-13, 18

3. Disposition

Uppsatsen är uppdelad i 6 kapitel och börjar med en introduktion, syfte, frågeformulering. Den första delen av uppsatsen innehåller även tidigare forskning i Sverige.

Det andra kapitlet av uppsatsen fokuserar på teori och presentation av lagstiftningar som kommer att jämföras ur MR perspektiv. Fokus kommer att ligga på utlänningslagen, TL och barnkonventionen. Två teorier kommer också att presenteras för att sedan bli prövade i analys delen. Det liberala och det realistiska antagandet.

I fjärde och femte kapitlet av uppsatsen ligger fokus på en analys för att se om TL är förenlig med barnkonventionen. En diskussion om huruvida Sverige har kränkt flyktingarnas och flyktingbarns rättigheter genom att införa TL förs. Samt hur flyktingbarnens hälsa har påverkats på grund av TL och den nya asylprocessen. Fokusen kommer också att ligga på hur den svenska lagstiftningen ändrat riktning från en mer liberal syn till en mer realistisk.

Avslutningsvis redovisas slutsatsen huruvida Sveriges nya migrationspolitik tillsammans med TL, som har syftat till att minska antalet flyktingar och förbättra situationen för de flyktingar som redan befinner sig i Sverige, är förenlig med FN:s barnkonvention när det gäller situationen för ensamkommande barn.

4. Tillfälliga lagen (Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige)

4.1 Introduktion

Den tidsbegränsade lagen trädde i kraft den 20 juni 2016 och det är planerat att den ska gälla fram till den 19 juni 2019. Enligt 1 § TL och 1 kap 1.a § UtL (Utlänningslagen) är den understödjande i sakläge till den tidsbegränsade lagen. Detta betyder att den tidsbegränsade lagen har företräde framför UtL om det är så att bestämmelserna i tidsbegränsade lagen avviker från UtL.

4.2 Definition av flykting, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande.

I enlighet med 5 kap 1§ i UtL finns det tre olika grupper av asylsökande som befinner sig i Sverige och har rätt till uppehållstillstånd här. Flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande. Dessa grupper har även rätt att få arbetstillstånd i samband med uppehållstillståndet.⁴⁸ Med flykting menas en utlänning som befinner sig utanför sitt hemland på grund av att hen känner en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, politisk uppfattning, religiös tillhörighet, kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en samhällsgrupp.⁴⁹ På grund av sin fruktan kan eller vill inte utlänningen utnyttja det skydd som finns i hemlandet.

Alternativt skyddsbehövande är en utlänning som befinner sig utanför sitt hemland av andra skäl än de ovannämnda. Det krav som finns för att en utlänning ska anses vara alternativt⁵⁰ skyddsbehövande är följande: det finns en välgrundad anledning att anta att personen vid ett eventuellt återvändande till sitt hemland skulle riskera dödsstraff, att utsättas för annat

---

⁴⁸ 4 kap. UtL.

⁴⁹ 4 kap. 1 § UtL

⁵⁰ 4 kap. 2 § UtL

kroppsstraff i form av tortyr eller dylikt.⁵¹ Personen skulle utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Andra omständigheter som kan vara aktuella är urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt som sker i hemlandet som skulle innebära en skada eller risk till skada för civilbefolkningen. Kravet i båda dessa fall är att personen inte kan få det skydd som hen behöver i sitt hemland, i form av polisiärt skydd eller internflykt ifrån exempelvis konfliktdrabbat område.⁵²

Övriga skyddsbehövande är den som befinner sig utanför sitt hemland på grund av att hen är i behov av skydd av följande skäl: väpnad konflikt, eller att hen känner en välgrundad fruktan att utsättas för ett allvarligt övergrepp på grund av de svåra omständigheterna i sitt hemland.⁵³ Det kan även handla om att hen inte kan genomföra ett återvändande till sitt hemland på grund av allvarliga miljö- eller naturkatastrofer.⁵⁴

En utlänning som åberopar att hen är i behov av skydd gentemot sitt hemland har ansökt om möjligheten till att få ett uppehållstillstånd. Om ovan nämnda krav är uppfyllda ska utlänningen enligt UtL förklaras vara flykting, alternativt skyddsbehövande eller övrig skyddsbehövande.⁵⁵ Den nya begränsningen som har införts i samband med den tidsbegränsade lagen är att övriga skyddsbehövande numera inte får beviljas uppehållstillstånd i Sverige.⁵⁶

4.3 Tidsbegränsade uppehållstillstånd.

Ett uppehållstillstånd ska vara permanent eller gälla i minst tre år.⁵⁷ Detta har blivit en av de mest omtalade ändringarna i den tidsbegränsade lagen. Ändringarna som kom att vara med i den tidsbegränsade lagen innebar att ett uppehållstillstånd istället bara kan vara tidsbegränsad om inte särskilda

---

⁵¹ 4 kap. 2 § UtL

⁵² 4 kap. 2 § 1 st. 2 p. UtL

⁵³ 4 kap. 2 a § UtL

⁵⁴ 4 kap. 2 a § 1 st. 2 p. UtL

⁵⁵ Uteslutandegrunderna räknas upp i 4 kap. 2 b–2 c §§ och 3 § 2 st. UtL och blir aktuella när den sökande har begått brott eller innebär en fara för rikets säkerhet.

⁵⁶ Migrationsverket: ”Statistik översikt 2015.”

⁵⁷ 5 kap. 1 § 3 st. UtL

krav är uppfyllda. För personer som kommer till Sverige som flyktingar innebär det att man kan få uppehållstillstånd i 13 månader. Skulle flyktingen efter att det första uppehållstillståndet löper ut ansöka om ett nytt så ska även det nya uppehållstillståndet vara tidsbegränsat. Denna gång till minst 1 och högst 3 år.⁵⁸

4.4 Permanent uppehållstillstånd

En utlänning som har beviljats ett tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt den tidsbegränsade lagen ska, när det löper ut, beviljas ett permanent uppehållstillstånd om hen har en anställning som har anmälts av arbetsgivaren enligt bestämmelsens första stycke.⁵⁹ Detta innebär med andra ord att utlänningen ska inneha en tillsvidareanställning eller anställning på minst två år. För att kunna få möjlighet till ett permanent uppehållstillstånd krävs det att anställningen möjliggör för utlänningen att försörja sig själv. Men också att försäkringsskyddet och andra anställningsvillkor inte är under det minimikrav som svenskt kollektivavtal i respektive bransch stipulerar.

Om utlänningen inte har fyllt 25 år finns även ett krav på att hen ska ha gått klart gymnasial eller motsvarande utbildning innan hen kan börja försörja sig genom inkomster från en näringsverksamhet.⁶⁰ Utbildningen kan vara både svensk och/eller utländsk så länge den motsvarar den svenska nivån. Syftet med denna ändring i utlänningslagen är att man ska undvika att barn utan utbildning börjar arbeta för tidigt.⁶¹ I praktiken betyder det att flyktningsbarn, inklusive ensamkommande barn, får tillgång till en fullständig gymnasieutbildning.

I samband med förändringar i TL finns det även möjlighet för att ett utländskt barn kan beviljas permanent uppehållstillstånd istället för tidsbegränsat.⁶² För att detta ska kunna ske krävs det att det framkommer så kallade synnerligen ömmande omständigheter som är relaterade till

---

⁵⁸ Om uppehållstillståndets giltighetstid bestäms till tre år kommer den tidsbegränsade lagens giltighet att ha löpt ut när det tillfälliga uppehållstillståndets giltighet löper ut.

⁵⁹ 17 § 2 st. den tidsbegränsade lagen

⁶⁰ 17 § 3 st. den tidsbegränsade lagen

⁶¹ Prop. 2015/16:174, s. 58 och 82-85.

⁶² 18 § den tidsbegränsade lagen

utlänningens hälsotillstånd som gör att ett permanent uppehållstillstånd är nödvändigt. Det kan i vissa fall vara en sjukdom som enbart går att bota i exempelvis Sverige eller Europa. Det framkommer även i praxis och förarbeten att dessa synnerligen ömmande omständigheter även kan vara trauman, skador eller om man har varit utsatt för människohandel. Men det måste framkomma tydligt att detta har inträffat och hur det har påverkat barnets hälsa. Ett permanent uppehållstillstånd kan då ges till utlänningen i rehabiliteringssyfte ur perspektivet barnets bästa.⁶³

4.5 Uppehållstillstånd på grund av anknytning

Ett uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning ska ges till en utlänning vars närmaste familj, familjemedlem eller sambo redan är bosatt i Sverige. Det kan även vara barn eller föräldrar som är bosatta eller har fått uppehållstillstånd i Sverige.⁶⁴ Samma regelverk gäller utländska ogifta barn som har adopterats eller avser att bli adopterat av någon eller några som är bosatta i Sverige, eller har fått uppehållstillstånd i Sverige. En förälder som har ett utländskt barn som är flykting eller annan skyddsbehövande har rätt till uppehållstillstånd i det fall då utlänningen befinner sig i Sverige och beslutet om asyl fattas samtidigt som barnets beslut. Skulle det förekomma fall där en annan vuxen person har fått träda i kraft som förälder så har även den personen rätt till uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning. Framkommer det att maka eller sambo i fråga är omyndig så har Migrationsverket rätt att neka ett sådant anknytningsärende och i sin tur vägra uppehållstillstånd.⁶⁵ Bestämmelserna om det grundar sig i familjeåterföreningsdirektivet och syftar i första hand till att förhindra och förebygga barnäktenskap.⁶⁶ Vidare finner man bestämmelser som är framtagna för utlänningar som har för avsikt att ingå äktenskap eller annan form av samborelation med en person som är bosatt i Sverige eller innehar svenskt uppehållstillstånd. Det kan även handla om en utlänning som har en nära relation till någon som bor i Sverige eller innehar svenskt

---

⁶⁴ 5 kap. 3 § UtL

⁶⁵ 5 kap. 17 a § 2 st. UtL

⁶⁶ Prop. 2015/16:174, s. 40-43.

uppehållstillstånd. Detta kallas för anhöriginvandring.

I samband med den tidsbegränsade lagen har anhörighetsinvandringen begränsats ytterligare. Ett uppehållstillstånd som grundar sig på 5 kap. 3 § UtlL får i enlighet med TL enbart beviljas för en sökande make, sambo eller utländskt ogift barn. Om det framkommer att personen som utlänningen åberopar redan har beviljats tidsbegränsat uppehållstillstånd samt om flyktingen har välgrundade utsikter att beviljas permanent uppehållstillstånd i framtiden.⁶⁷ En annan skillnad med den tidsbegränsade lagen är att åldern för att kunna neka maka eller sambo har höjts från 18 till 21 års ålder. Alternativt skyddsbehövande som beviljas temporära uppehållstillstånd prövas enligt 7 § st. 1 i den tidsbegränsade lagen för att hitta möjliga anknytningspersoner i Sverige. Om anknytningspersonen är en alternativt skyddsbehövande som fick sin ansökan registrerad hos Migrationsverket den 24 november 2015 eller tidigare ska dock uppehållstillstånd enligt 7 § st.2 i den tidsbegränsade lagen beviljas i vissa fall. Ett uppehållstillstånd ska beviljas om sökanden är en förälder till ett ensamt barn. Ett uppehållstillstånd ska beviljas lika länge som uppehållstillståndet beviljas hos det ensamma barnet.⁶⁸

De begränsningar som TL har medfört är komplexa, det finns många faktorer som måste vägas in och bedömningar som görs måste vara individuellt utförda. För att kunna börja söka svar på en av mina huvudteser i denna uppsats vill jag redan här ställa frågan: Hur har TL påverkat ensamkommande flyktingbarn i Sverige? Barn som har kommit hit på egen hand och blivit beviljade flyktingstatus har fortfarande samma rättigheter att ansöka om anknytning till sina föräldrar och få dem till Sverige. Dock är det enbart barn som har beviljats permanent uppehållstillstånd i egenskap av flyktingar som har rätt att vara anknytningspersoner. Den stora skillnaden är att försörjningskravet har höjts. Den person som man söker anknytning till måste kunna försörja sig själv och de personer som kommer till hen, för att anknytningsärendet ska kunna bli godkänt. Samma krav gäller även en nära

---

⁶⁷ 6 § 1 st. den tidsbegränsade lagen

⁶⁸ Prop. 2015/16:174, s. 41-44

anhörig som ingår i ett särskilt beroendeförhållande som redan existerar mellan dem från hemlandet. Barn som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd har i regel inte rätt att vara anknytningspersoner och kunna få hit sina föräldrar eller nära anhöriga. I stora drag innebär det att det barn som har kommit efter att den TL trädde i kraft inte har möjlighet att få hit sin familj.

Det finns viktiga undantag för exempelvis ensamkommande barn som har fått sin ansökan registrerad hos Migrationsverket före den 25 november 2015. På så sätt försöker regeringen mildra situationen med de långa köerna i utfärdandet av asylbeslut, som uppstod på grund av oklarheter kring den nya lagstiftningen.

Å andra sidan har ensamkommande barn som registrerat sin ansökan den 26 november eller senare inte möjlighet att få hit sina föräldrar. I den meningen kan TL tolkas som oförenlig med FN:s barnkonvention. Barn som har beviljats permanent uppehållstillstånd har fortfarande samma rätt att vara anknytningspersoner. Uppehållstillstånd som beviljas på grund av anknytning ska utan några undantag omfatta samma giltighetstid som anknytningspersonens uppehållstillstånd.⁶⁹

4.6 Försörjningskrav

Det har även tillkommit skillnader när det gäller försörjningskrav i samband med TL. Försörjningskravet har blivit skärpt vid anhörighetsinvandring. Utlänningslagen stadgar att den som är i anknytningsprocessen måste kunna försörja sig själv och ha en tillräckligt stor bostad för att kunna bo där själv och även de som söker på anknytning till hen.⁷⁰ I den tidsbegränsade lagen tillkommer information att utöver det som finns i Utlänningslagen så måste personen som man söker anknytning till även ha en tillräckligt god ekonomi för att kunna försörja den sökande utlänningen.⁷¹

---

⁶⁹ 8 § den tidsbegränsade lagen.

⁷⁰ 5 kap. 3 b § UtLL

⁷¹ 9 § den tidsbegränsade lagen

Anknytningspersonen kan komma att undantas från det ovan nämnda försörjningskravet om det framkommer att anknytningspersonen är ett barn, en flykting eller är alternativt skyddsbehövande.⁷² Försörjningskravet gäller inte heller om det framkommer att den sökande är ett barn och anknytningspersonen är barnets biologiska förälder.⁷³ Dessa undantag blir dock tydligt begränsade i samband med TL.

Försörjningskravet blir inte aktuellt om personen är ett barn, försörjningskravet blir inte heller aktuellt om det framkommer att anknytningspersonen är en flykting eller alternativt skyddsbehövande och en ansökan om anknytning görs senast 3 månader efter att anknytningspersonen har fått uppehållstillstånd i Sverige.⁷⁴ I praktik innebär detta exempelvis att de föräldrar som då står inför en familjeåterförening måste kunna försörja sig själva, sina barn och kunna försörja dem som söker anknytning till dem. Samtidigt måste den personen som anknytningsärendet vänder sig till, inneha en bostad där alla personer ska kunna bo. Det är också viktigt i samband med den tillfälliga lagen att förhållandet som anknytningsärendet gäller är väletablerat och att det finns tydligt dokumenterat.

4.7 Tillfälliga lagen direkta effekter

En mycket uppmärksammad del i den nya tillfälliga lagen som har kritiserats är den retroaktiva tillämpningen. Det framgår i övergångsbestämmelserna att TL ska tillämpas retroaktivt om den sökande utlänningen eller dess barn räknas till samma familj och om barnets eller utlänningens ansökan registrerats hos Migrationsverket efter den 25 november 2015. Om den utlänningen som söker asyl i Sverige inte längre vistas i Sverige ska denna lag tillämpas retroaktivt.⁷⁵ Regeringen har lagt tyngd vid lagens retroaktiva tillämpning på grund av att man ville att lagen skulle börja tillämpas direkt då den trädde i kraft. Vid tillfällen då barn finns

---

⁷² 5 kap. 3 c § UtL

⁷³ 5 kap. 3 d § UtL

⁷⁴ 10 § 1-2 st. den tidsbegränsade lagen

⁷⁵ Prop. 2015/16:174, s. 65–66.

involverade i ärendet räknas det till en särskilt utsatt grupp som kan lida mer av de nya bestämmelserna. Därmed anses det enligt TL i dessa fall lämpligare att göra en tydligare gränsdragning när den nya flyktingpolitiken presenterades av regeringen.⁷⁶

För att summera TL så kan man klart och tydligt se att den innebär stora förändringar för majoriteten av flyktingarna. Flyktingbarn drabbas oavsett vilken status de beviljas av Migrationsverket i sammanband med TL. Av det som har redovisats kan man tydligt se att asylprocessen har blivit mer komplicerad för dem som genomgår den, inte minst för barn i familj och ensamkommande barn. Den gruppen av asylsökande som blir mest påverkade av TL idag är ”övriga skyddsbehövande”. Den tidsbegränsade lagen försvårar möjligheterna för dessa personer att kunna få permanent uppehållstillstånd, i detta läge spelar det ingen roll ifall det är vuxna eller barn som hamnar i denna kategori.

Asylsökande som har flyktingstatus, eller alternativt skyddsbehövande, blir också drabbade av TL då möjligheterna till att kunna få permanent uppehållstillstånd reduceras. Detta betyder i nuläget att alla asylsökande oavsett status enbart får en tidsbegränsad möjlighet att uppehålla sig i Sverige och efter att uppehållstillståndet går ut måste de söka på nytt och genomgå en ny asylprocess eller lämna landet. Detta innebär att asylsökande och i detta fall även ensamkommande barn lever med en ständig oro för sin framtid och sina framtidsplaner då det ständigt finns en osäkerhet ifall man kan bli tvungen att lämna Sverige och återvända.

Den enda möjligheten för att kunna få ett permanent uppehållstillstånd för de sökande i TL ser för närvarande ut att vara en fast anställning som uppfyller de krav och villkor som finns vid ansökning om uppehålls- och arbetstillstånd. I det fall då ensamkommande barn söker skydd ensamma finns det mindre möjlighet att få en sådan anställning både på grund av ålder och utbildnings- och kompetensbrister. Om man ser vidare på ensamkommande barn som redan finns i Sverige och exempelvis har ett

---

dåligt hälsotillstånd har möjligheterna till att kunna få permanent uppehållstillstånd också blivit sämre. De bestämmelser som fanns i Utlänningslagen gällande särskilt ömmande omständigheter i kapitel 5 har nu bytts ut mot det enda alternativet i TL för att kunna få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd med möjlighet till förlängning.

5. Barnkonventionen

5.1 Introduktion

FN:s barnkonventions viktigaste principer är rätten till liv, familjeåterförening, hälsa, hållbar utveckling som också summeras i principen om barnets bästa. Detta är en av de centrala principerna som säkrar att barnets rättigheter skyddas i alla de beslut som rör barn. Denna artikel innebär att alla rättigheter som alla barn har i enlighet med FN:s barnkonvention ska uppmärksammas av beslutsfattare.

Det har krävts ett stort arbete för att kunna utveckla barnens rättigheter i den form som de är idag. Det har varit många internationella organisationer involverade för att kunna utveckla och anpassa barnens rättigheter till det demokratiska samhället som vi lever i idag. För att uppnå den nivå som finns idag har det tagit många år för att korrigera och vidareutveckla rättigheterna så att varje enskilt barn ska kunna känna sig tryggt i samhället och kunna nyttja sina rättigheter gentemot myndigheter och andra rättsorgan. Den första deklARATIONEN av barns rättigheter skrevs 1924⁷⁷ i Genève och är baserad på erfarenheter från det första världskriget. Deklarationen innehöll 4 viktiga punkter rörande barns rättigheter. Dessa var förbud mot diskriminering av barn, barnets bästa ska alltid vara i främsta rummet, rätten till liv och utveckling och att få komma till tals. Flera år senare, den 10 december 1989, antog FN deklARATIONEN om mänskliga rättigheter i Paris. 1990 ratificerades deklARATIONEN, vars grundpelare var att alla människor skulle ha lika rättigheter oavsett kön, färg, religion eller politiska åsikter. Den 20 november år 1989 antog FN:s generalförsamling

---

barnkonventionen.⁷⁸ Konventionen består av regler om barnets rättigheter i form av totalt 54 artiklar. Detta blir ett lagligt bindande dokument som ständigt kontrolleras av FN:s barnrättskommitté.

Sverige ratificerade barnkonventionen 1990 och sedan dess har flera röster i Sverige jobbat med att införliva den i den svenska grundlagen. I dagsläget används konventionen och dess bestämmelser för att tolka den nationella lagen. Det vill säga att konventionen inte är bindande. Om barnkonventionen ratificeras i Sveriges lag kommer den att få en mycket kraftigare betydelse då den direkt kan påverka juridiska beslut och blir bindande för alla svenska myndigheter vid alla frågor rörande barn. Regeringens uppgift med barnkonventionen är att tillhandahålla de bästa möjligheterna och villkoren för att konventionen ska tillämpas. De allmänna bestämmelserna i barnkonventionen omfattar alla rättigheter: sociala, ekonomiska, civila och politiska.

Barnkonventionen reglerar även grundläggande rättigheter för barn såsom yttrandefrihet och religionsfrihet. De första artiklarna i barnkonventionen definierar begreppet barn, informerar om barnets intresse och de skyldigheter som staten har att vidta åtgärder för att inte diskriminera och genomföra rättigheter som finns med i barnkonventionen. Första artikeln klargör vad som avses med barn: alla människor under 18 år som därmed är omyndiga. Dock finns det utrymme för att barnet kan bli myndigt tidigare om det är något som förutsätter barnets bästa i enlighet med artikel 3. Principen om barnets bästa är något som genomsyrar hela konventionen och alla processer där barnkonventionen kan komma att tillämpas. Vidare i artiklarna 5–12 regleras barnens rätt till liv, medborgarskap, att behålla sin familj, rätten till sina föräldrar och skyldigheter föräldrar och andra aktörer har gentemot barnen.

---

⁷⁸ UNICEF, Remissvar på utkast till lagrådsremiss - Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, https://www.regeringen.se/494a88/contentassets/cbebce43816043d6bf864dd0e076b722/36_u_nicef.pdf,

I artikel 12–18 regleras bland annat åsiktsfrihet, rätten till religionsfrihet. Vidare informerar konventionen i artikel 18–28 om det ansvar som staten har när det gäller att hjälpa föräldrar och andra vårdnadshavare att skydda för och emot dem i fall då föräldrar inte klarar av att ta hand om sina barn. Rättigheter för barn att återförenas med sina familjemedlemmar, rättigheter för ensamkommande flyktingbarn, stabilitet, trygghet och en normal levnadsstandard för att upprätthålla barnens utveckling.

Artiklarna strävar efter att stärka barns rättigheter till liv, till utbildning, fysisk och psykisk hälsa. Staten har enligt barnkonventionen plikt att vidta åtgärder för rehabilitering och social återanpassning för barn om de har blivit offer för försummelse, utnyttjande eller övergrepp, i enlighet med artikel 39. Resterande artiklar tillhandahåller regler om förbud gällande dödsstraff och förnedrande bestraffning av barn. I enlighet med barnkonventionen är varje stat som har ratificerat den skyldig att vidta de åtgärder som behövs för att rehabilitering och social återanpassning för barn ska fullföljas. Detta gäller barn som har blivit offer för utnyttjande eller övergrepp.

Karin Åhman är en omdiskuterad teoretiker och forskare när det kommer till de mänskliga rättigheterna. I en av sina avhandlingar lägger hon fokus på hur barnkonventionen har inkorporerats och genom åren genomsyrat den svenska inhemska rätten.⁷⁹ Hon beskriver i sitt arbete hur man i Sverige har arbetat med att införliva barnkonventionen i svensk lag då barnkonventionen har haft en högt folkrättslig status och påverkat det svenska rättighetstänkandet i över 20 år. Det skulle innebära att det ställs större krav på lagstiftande och rättstillämpande instanser.

5.2 Principen om barnets bästa

Artikel 3 i barnkonventionen understryker att barnets bästa alltid måste

---

⁷⁹ Mänskliga rättigheter i det offentliga Sverige, Anna- Sara Lind & Elena Namli, 2017: s179- 185.

komma i främsta rummet, oberoende av situation, och att alla beslut som rör barn alltid ska grundas på att se till barnets bästa. Detta gäller både vid framarbetning av lagstiftande program samt i det politiska arbetet.⁸⁰ Med andra ord innebär detta att det finns höga krav på inhemska åtgärder hos konventionsländerna både inom inhemska rättsväsendet och statsförvaltningen. De lagstiftande, dömande och administrativa organen i de inhemska rättssystemen är skyldiga att ständigt göra en bedömning och överväga huruvida barnets rättigheter påverkas av det beslut samt åtgärder som organen tar i de fall som direkt eller indirekt berör barn.⁸¹

Vidare kan man se i artikel 3 i barnkonventionen att alla konventionsstater ska vidta lagstiftande och administrativa åtgärder för att kunna tillförsäkra att barn får sådant skydd och sådan vård som är nödvändigt och behövs för barnets välfärd. För Sverige innebär det bland annat att Migrationsverkets beslut gällande frågor om uppehållstillstånd, asyl och immigration måste bedömas utifrån principen om barnets bästa.⁸² Det är också viktigt att man tar hänsyn till de rättigheter och skyldigheter som föräldrar och andra vårdnadshavare har. Barnets bästa anses vara en av de grundläggande principerna i barnkonventionen. Syftet är att säkerställa och åtnjuta alla de andra rättigheterna som finns med i barnkonventionen.

Artikeln om barnets bästa har en central och betydande roll genom hela konventionens tillämpning.⁸³ Man kan se barnets bästa ur två synvinklar: som en individuell men också som en kollektiv rättighet. Det som anses vara bäst för ett eller flera barn kan inte definieras konkret utan det är viktigt att man avväger och gör en individuell prövning i varje enskilt fall. För att kunna göra en bedömning om vad som är bäst för barnet i en specifik situation fordras det att man beaktar vad som är bra för barnet både

---

⁸⁰ Barnrättskommittén 2013b: ”Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 14 (2013) om: Barnets rätt att få sitt bästa satt i främsta rummet”, s. 11, p. 35

⁸¹ Barnrättskommittén 2003b, s. 6–7, p. 12 och s. 13, p. 45; barnrättskommittén 2013b, s. 11, p. 35.

⁸² Barnrättskommittén 2013b, s. 10, p. 30

⁸³ Barnrättskommittén 2003b, s. 5–6, p. 12; FN:s barnfond, UNICEF, Sverige 2008, s. 47; barnrättskommittén 2013b, s. 4, p. 4

kortsiktigt och långsiktigt och sedan sammanväga detta. För en sådan avvägning är det viktigt att man tar i beaktande barns individuella egenskaper, sociala och fysiska behov, familjerelationer, grupptillhörighet, social miljö och många andra viktiga faktorer som kan påverka barnet när man ska göra en sådan bedömning.⁸⁴

Barnets bästa har hög prioritet och väger tyngre än de andra artiklarna i barnkonventionen, det är därför den är så komplex att tillämpa. Detta innebär däremot inte att barnets bästa alltid kommer att vara det som väger tyngst i en så kallad intresseavvägning. I enlighet med informationen från barnrättskommittén finns det fall där argument inte är baserade på någon rättslig grund utan enbart på allmän migrationskontroll, och den typen av argument kan inte väga tyngre än beaktande av barnets bästa. Det kan vara av stor betydelse att man enbart utgår ifrån vad som är bäst för barnet och inte väger in lika tungt vad som är bäst för de vuxna i familjen.⁸⁵

Barnrättskommittén har i sin skrivelse delat upp begreppet barnets bästa i tre olika delar. Den första delen handlar om den materiella rätten där alla konventionsstater är skyldiga att garantera samtliga barns rättigheter. Den andra delen omfattar en tolkningsprincip som innebär att i enskilda fall då det finns utrymme för tolkning av vad som är ” barnets bästa” ska också barnets bästa tillämpas. Den tredje och sista delen beaktar det tillvägagångssätt som barnets bästa ska tillämpas på, i alla de beslut och rättsliga processer där barn är involverade ska barnets bästa alltid vägas in.⁸⁶ En annan viktig faktor som barnrättskommittén lyfter fram är att fastställa om barnet befinner sig i en utsatt situation. Med utsatt situation menas enligt kommittén ett barn som är på flykt eller är asylsökande, speciellt om dessa individer är ensamkommande. Barnets bästa kan också vara en extra säkerhet för barnet och för hela familjen när det handlar om att bevilja eller

---

⁸⁴ Barnrättskommittén 2013b, s. 9–10, p. 23–32 och s. 13, p. 47–48; barnrättskommittén 2013a: ”Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 15 (2013) om: Barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa (art. 24)”, s. 6, p. 12; UNICEF Sverige 2008, s. 48.

⁸⁵ Barnrättskommittén 2005, s. 22, p. 86.

avslå skydd utanför hemlandet, även om exempelvis familjen eller barnet inte tillhör någon av de grupper som har rätt till skydd i enlighet med den internationella och nationella migrationsrätten.

Hänsyn ska enligt barnrättskommittén tas i alla processer där barnet berörs, när det handlar om barn eller familjer med barn som riskerar att bli utvisade eller avvisade från ett land där de har sökt skydd.⁸⁷ Barnrättskommittén menar vidare att ett barn ska skickas tillbaka till sitt hemland enbart om det görs i enlighet med principen om barnets bästa. Att det med andra ord skulle vara mer förmånligt för barnet att åka tillbaka till sitt hemland än att stanna i ett annat land där barnet eller barnets familj har sökt skydd. Detta innebär samtidigt att barnets bästa kan utgöra grunden till att man inte utvisar ett barn och dess familj, vilket i sin tur kan leda till att man beviljar barnet ett uppehållstillstånd om det finns goda grunder till det.⁸⁸

5.3 Rätten till familjeåterförening

I enlighet med artikel 5 har föräldrar eller andra juridiska vårdnadshavare ett huvudansvar för barnets utveckling och omsorg. Konventionsstaterna har skyldighet att ge stöd till föräldrarna. I enlighet med artikel 9 i barnkonventionen har alla konventionsstater en skyldighet att se till att barnet inte skiljs från sina föräldrar, så länge det inte finns en beredning om att det är nödvändigt för barnets bästa.⁸⁹

Punkt 10 är angeläget i barnkonventionen. Den innebär att en ansökan från ett barn eller från barnets förälder om att resa in eller lämna en konventionsstat för att genomföra en familjeåterförening ska behandlas på ett humant och snabbt sätt. Det är viktigt att en sådan återförening genomförs på ett så objektiva sätt som möjligt. Konventionsstaterna ska även se till att en sådan återförening inte får konsekvenser av negativ karaktär för den sökande och resterande familjemedlemmar.

---

⁸⁷ Barnrättskommittén 2013b, s. 16–17, p. 66 och p. 75–76

⁸⁸ Barnrättskommittén 2005, s. 22,

⁸⁹ UNICEF Sverige 2008, s. 103 - 105

5.4 Rätten till hälsa

Barnets rätt att få bästa möjliga hälsa och sjukvård finns stadgat i artikel 24 i barnkonventionen. I enlighet med dessa bestämmelser ska alla konventionsstater sträva efter att säkerställa att barn inte berövas sina rättigheter när det gäller hälsa och sjukvård. I enlighet med artikel 24 är detta en rättighet som ska komma att implementeras gradvis hos konventionsstaterna. För att definiera begreppet hälsa har man tagit hjälp av WHO:s definition när det gäller fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande.⁹⁰ Rätten till hälsa har ett brett tolkningsområde, och det är viktigt att man ser det ur ett barnrättsperspektiv, där man definierar det som att varje barn har rätt att utvecklas och leva under förhållanden med god hälsa.⁹¹ Bästa möjliga hälsa innebär att barnets hälsonivå i varje enskilt fall varierar utifrån de förutsättningar varje individ har. Det kan bero på biologiska, sociala, fysiska eller statliga resurser.⁹² Det är då konventionsstaterna som har skyldighet att, inom rimliga tid vidta nödvändiga åtgärder som gör det möjligt för barnen att åtnjuta bästa möjliga hälsa.⁹³

Det huvudsakliga ansvaret för barnets hälsa ligger i första hand på föräldrarna, men i de fall då barnet är ensamkommande och inte har med sig sina föräldrar eller andra närstående, är staten ansvarig hälsovård och annan vård.⁹⁴ Enligt barnrättskommittén har konventionsstater ett särskilt ansvar när det gäller frågor om barn och ensamkommande barn. Konventionsstaterna har en skyldighet att vidta alla nödvändiga åtgärder gällande lagstiftningen för att barn ska kunna åtnjuta rätten till hälsa och god utveckling. Konventionsstaterna har även en skyldighet att ge alla barn och ungdomar som drabbas av psykiska störningar eller sjukdomar lämplig

---

⁹⁰ Barnrättskommittén 2013a, s. 4, p. 4; Constitution of the World Health Organisation, New York 22 juli 1946,

⁹¹ Barnrättskommittén 2013a, s. 4.

⁹² Barnrättskommittén 2013a, s. 8,23.

⁹³ CESCR 2000: "CESCR General Comment No. 14 – The Right to the Highest Attainable Standard of Health

vård och skydda mot psykiskt påfrestande stress.⁹⁵ Det finns en pågående diskussion om flyktingbarns psykiska ohälsa. Det var tidigare beskrivna av medicinska experter som symptom av apatiska flyktingbarn. Idag finns det ingen konsensus kring exakt statistik eller tillämpliga metoder för att diagnostisera och behandla psykisk ohälsa bland dessa barn. Det bör noteras att varken NGO:er eller de offentliga EU-organen har hittat kränkningar eller andra allvarliga organisatoriska vårdproblem med flyktingbarns hälsa i Sverige efter att TL trädde i kraft.

Barnrättskommittén uppmuntrar konventionsstater att utveckla olika program för att kunna utföra rehabilitering och andra stödfunktioner för att förebygga, motverka och vårda psykisk ohälsa hos barn som är drabbade eller befinner sig i riskzonen. Utöver barnrättskommittén och barnkonventionen kan man även hitta detta i WHO uppmaning att utarbeta och utveckla format för att förbättra, utveckla och sammanhålla alla människor, inklusive flyktingbarns hälsa.⁹⁶ De stora förflyttningar av människor som har skett under de senaste åren har inneburit en stor utmaning för hälsan hos både vuxna och barn. Flyktingbarn och ensamkommande barn anses vara en särskild riskgrupp när det gäller ohälsa, och enligt barnrättskommittén ska alla konventionsstater sträva efter och göra sitt yttersta för att minska barnens utsatthet.

Då barn tillhör en särskild riskgrupp krävs det att man ger barnen bättre förutsättningar att klara av de utmaningar som dyker upp och som barn ställs inför när det gäller hälsa. Enligt barnrättskommittén ska alla åtgärder som säkerställer flyktingbarns tillgång till familjeåterförening, sjukvård och psykosocial vård, så länge det är förenligt med barnets bästa. Ensamkommande flyktingbarn har precis som alla andra barn som befinner sig på en konventionsstats territorium rätt till hälso- och sjukvård i samma utsträckning som de barn som har ett medborgarskap i det aktuella landet. Särskild hänsyn måste tas till flyktingbarnens utsatthet, trauma och

---

⁹⁵ Barnrättskommittén 2003a, s. 7–8,

⁹⁶ FN:s generalförsamlings resolution 15/22, antagen av människorättsrådet 6 oktober 2010, s. 3–5; Världshälso Församlingens resolution WHA 61.17, antagen 24 maj 2008.

påfrestningar som barnet har genomgått eller genomgår under asyl- och vårdprocessen. På grund av det bör en särskild lyhördhet tillfogas.⁹⁷

5.5 Barnkonventionens roll i lagstiftning

Barnkonventionen har en tydlig och vägledande roll när det gäller konventionsstaterna och lagstiftning. Huvudprinciperna såsom barnets hälsa, rätten till skolgång och den särskilda bestämmelsen om barnets bästa reglerar och utgör en tolkning av konventionen för konventionsstaternas bedömning. Idén som resulterade i att barnkonventionen togs fram 1989 hade en långsiktig plan att varje barns rättigheter ska vara fungerande, stabila i alla rättssystem och vara juridiskt bindande för dem som ansluter sig till konventionens förpliktelser. Med hjälp av bland annat barnrättskommittén fyller barnkonventionen en viktig funktion: det är ett tolkningsorgan som hjälper till att tolka konventionens betydelse och hur den på bästa sätt kan tillämpas. Barnrättskommittén betraktas som en oberoende expertis. I det fall där staten gör ändringar gällande barnkonventionen, vänder man sig till barnrättskommitté för stöd och hjälp med utvecklingen. Det är också till barnrättskommittén som staten kontinuerligt ska rapportera hur rättigheterna förverkligas i praktiken. Man kan även dra en liknelse och säga att barnrättskommittén är ett tillsynsorgan som ser till att varje stat som har implementerat eller ratificerat barnkonventionen uppfyller de grundläggande rättigheterna.

6. Analys

Denna del av uppsatsen fokuserar på att analysera huvudproblematiken. Barnens rätt till familjeåterförening och andra rättigheter som kommer i kläm i och med TL. Vad är viktigast i de situationer där statens intresse börjar äventyras? Är det rimligt att lägga något så viktigt som mänskliga rättigheter på sekundär nivå för att upprätthålla fungerade statlig suveränitet?

---

⁹⁷ Barnrättskommittén 2005, s. 15, p. 46–47.

6.1 TL och dess förhållande till barnkonventionen

Jag har tidigare i uppsatsen diskuterat barnkonventionen och TL. Men vad är det egentligen som skiljer dessa två åt, och var ligger huvudproblematiken som gör att TL och den ändrade migrationspolitiken diskuteras dagligen både i media och på den politiska fronten? Detta granskas i detta delmoment. Som tidigare nämnts i uppsatsen är den bakomliggande orsaken till att TL kom till den flyktingkris som Sverige och större delen av Europa drabbades av under 2015. För att kunna skapa stabilitet och andrum i migrationspolitiken blev Sveriges regering tvungen att agera snabbt. Det var viktigt att skapa förebyggande åtgärder för att minska antalet flyktingar som kom till Sverige och stabilisera flyktingmottagandet för dem som redan vistades i Sverige. I och med tidspressen som regeringen befann sig i var det svårt att förutse de långsiktiga konsekvenserna av TL. Å ena sidan har Sverige i och med TL kunnat skydda sig mot massflödet av flyktingar, å andra sidan har det uppstått luckor i den nya migrationslagstiftningen. Under genomförandet av TL har regeringen missat två viktiga moment: att barnkonventionen existerar och att Sverige har ratificerat den. Dessutom saknas en analys av hur FN:s barnkonvention kommer att ställa sig i förhållande till TL. Svaret på den sista frågan har regeringen inte lyft fram i något förarbete. Det första som kan uppmärksammas i TL är möjligheten för asylsökande och ensamkommande barn att kunna få status som övrigt skyddsbehövande. I 13 § TL står det att denna status inte längre ska ges till asylsökande, vilket direkt innebär att möjligheten till att få ett uppehållstillstånd på dessa grunder utesluts. TL gör vidare inte heller någon skillnad på vuxna eller barn i denna bestämmelse. Detta innebär i sin tur att rätten till liv, utveckling och hälsa som finns i artikel 6 i barnkonventionen inskränks i TL för de barn som hamnar i kategorin övrigt skyddsbehövande. Upphållstillstånd för ensamkommande barn och andra asylsökande med flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande i enlighet med 5 § i TL har också inskränkts i och med TL. Till skillnad från tidigare då man fick stanna permanent i Sverige får man i och med TL enbart stanna i landet

under en tidsbegränsad period. Denna regel gäller också både vuxna och barn då TL inte särskiljer på dessa två grupper trots att ensamkommande barn är en särskilt utsatt grupp som i större utsträckning är i behov av skydd och särskilt omhändertagande i mottagarlandet. Dessa bestämmelser strider tydligt mot artikel 6 i barnkonventionen då dessa barn inte fått samma förutsättningar som barn med permanent uppehållstillstånd.

Bestämmelserna strider också mot artikel 3 i barnkonventionen då 5 § i TL inte utgår ifrån det som är bäst för barnet. Vidare uppmärksammas att bestämmelsen i 7 § i TL strider mot både artikel 9 och artikel 10 i barnkonventionen. Detta beror på att ensamkommande barn som har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd förlorar möjligheten att kunna återförenas med sin familj. Artikel 9 och 10 i barnkonventionen behandlar möjligheten för ensamkommande barn och andra barn att återförenas med sin familj, och dessa två artiklar har stor betydelse för barnets möjlighet till vidareutveckling och god hälsa. För att få ett bredare perspektiv på detta problem så kan rättsfall UM 4038-7 belysas. Fallet rör ett ensamkommande barn från Afghanistan. Då detta barn fick ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige så inskränktes möjligheten till att kunna genomföra en familjeåterförening. Om det förekommer omvända situationer där anknytningspersonen som redan befinner sig i Sverige är vuxen så kan barnet inte heller komma till Sverige på grund av anknytning eftersom anknytningspersonen i frågan har ett tidsbegränsat uppehållstillstånd i och med TL. Efter att TL införts kan familjeåterförening enbart genomföras om anknytningspersonen exempelvis har ett arbete och uppfyller villkoret om arbete i Sverige. Då finns möjligheten för hen att få ett permanent uppehållstillstånd och därmed kunna göra en familjeåterförening. Denna situation är inte aktuell för ensamkommande barn då skolgång och studier prioriteras. Det ställs även krav på att man måste ha gått klart skolan upp till gymnasienivå, för att kunna ansöka om arbetstillstånd i Sverige.

Sveriges regering kunde redan i januari efter att den tillfälliga lagstiftningen infördes konstatera en markant minskning av antalet asylsökande. Trots det

har regeringen i åtanke att en likartad situation kan uppstå på nytt, inte bara på grund av de konfliktdrabbade områdena i närheten av Europa men också på grund av den globala klimatpåverkan som tvingar människor på flykt. Utöver de som kan komma, finns även utmaningar med de flyktingar som har kommit till Sverige och väntar på att få sitt uppehållstillstånd och sedan måste etablera sig i samhället.⁹⁸ I den senare frågan gällande integration och assimilering i samhället framhävs en socialliberal diskurs, där man ser på migrantens möjlighet till ett värdigt liv. Samtidigt handlar det om att bevara statens säkerhet, där man vill bevara situationen med flyktingströmmen i likartad form som den är i nu. Detta är en tydligt realistisk diskurs.

Permanent uppehållstillstånd fräntas i TL som huvudregel, formuleringen i lagen är vag, TL trycker på den nationella säkerheten eller allmänna ordningen, där det ges mycket handlingsutrymme för rättstillämparen. Även för ensamkommande flyktingbarn är det tidsbegränsade uppehållstillståndet numera en huvudregel. Det enda som kan ge ett ensamkommande barn ett permanent uppehållstillstånd i enlighet med TL är en samlad bedömning av barnets situation och om det framgår att det finns synnerligen ömmande omständigheter som kan relatera till ett nedsatt hälsotillstånd.

”För att barnets säkerhet ska säkerställas behöver man inte alltid gå fram med enkla lösningar. Det kan också handla om att väga olika intressen mot varandra vilket i praktiken kan göra ett urval av prioriteringar, en mer jämnare fördelning av asylsökande och asylsökande barn inom EU skapar bättre förutsättningar för att ge barn ett värdigt mottagande.”⁹⁹

Inom ramen för denna definition framkommer en realistisk diskurs av vikten av de stängda gränserna. De prioriteringar som vägs mot varandra är statens intresse och barnets mänskliga rättigheter. En sådan definition tolkas som att rättigheter numera blir en fråga om intressen och prioriteringar som ställs mot varandra. Detta visar på en mer statcentrisk inställning där värderingar som tidigare var grundläggande och av universellt värde nu kan äventyras

---

⁹⁸ (prop.2015/16:174: 22).

⁹⁹ (prop. 2015/16:174: 29).

om det finns en hotbild mot statens intressen eller statens säkerhet. Det är en tydligt realistisk diskurs som genomsyras från statens sida. Men det finns även tendenser till en liberal ton, då man vill ha mer regionalt samarbete där Sverige tillsammans med EU utövar indirekta påtryckningar på andra medlemsstater.

6.2 Tillfälliga lagen och familjeåterförening

Efter att TL infördes finns det idag fortfarande möjlighet för anknytningspersoner med flyktingstatus att kunna återförenas med sin familj. Den som ansöker om familjeåterförening i enlighet med 5 kapitlet 3 § i Utlänningslagen (UtlL) – det kan exempelvis vara personer som vill ingå äktenskap eller föräldrar som söker anknytning till sina barn, eller barn som söker anknytning till sina föräldrar som redan har uppehållstillstånd och bor i Sverige – får inte återförenas med sin familj. Detta gäller om personen som man vill söka anknytning till är flykting med ett tidsbegränsat uppehållstillstånd vilket framgår av bestämmelserna i TL.¹⁰⁰ TL reglerar även möjligheten för föräldrar att söka anknytning till sitt ensamkommande barn som finns i Sverige. Regler för att söka anknytning till ett ensamkommande barn som befinner sig i Sverige är otydligt i TL eftersom det är svårt att tolka den. Regeringen menar att anknytning i enlighet med kapitel 3 4 § i UtlL ändå gäller trots ändringarna i TL eftersom det handlar om ensamkommande barn.¹⁰¹ Det är också svårt att genomföra familjeåterförening om den anknytningen gäller har status som alternativt skyddsbehövande i enlighet med TL:s 6 kapitel 5 och 7 §§.

Både förvaltningsdomstolarna och Migrationsverket har varit tveksamma till om 7 § utsago gällande familjeåterförening stämmer överens med barnkonventionens artiklar om familjeåterförening samt om den överensstämmer med Europakonventionen och EU-rätten, då man ansåg att alternativt skyddsbehövande har samma behov av familjeåterförening som

---

¹⁰⁰ Tillfälliga lagen 6 § 1 st

¹⁰¹ Prop. 2015/16:174, s. 20-25

vanliga flyktingar.¹⁰² Men eftersom flyktingströmmen ökade mellan 2015 och 2016 ansåg regeringen att det fanns proportionalitet mellan inskränkningen av vissa rättigheter, som i detta fall familjeåterförening. Detta var enligt regeringen något som gjordes medvetet och man lyfte självmant fram att man medvetet strider mot artikeln i Europakonventionen genom att neka möjligheten till familjeåterförening.

Med anledning av detta infördes även 13 § i TL som innebär att en familjeåterförening ändå ska kunna genomföras i vissa fall, både för alternativt skyddsbehövande och andra.¹⁰³ För att konkretisera detta, om man vill genomföra en familjeåterförening med sin förälder som inte har tillräcklig inkomst för att göra detta, så kan i vissa undantagsfall en förälders sambos inkomster tillgodoräknas och barnet kan på så sätt återförenas med sin förälder. Dock är det inte möjligt om barnet redan är bosatt i Sverige och det är föräldrarna som vill återförenas med barnet.

Det är också viktigt att lyfta fram tidsperspektivet. TL tillämpas inte i situationer då barn eller vuxna som ingår i samma familj har ansökt om uppehållstillstånd före den 24 november 2015.¹⁰⁴ Detta innebär att samtliga som har ansökt efter den 24 november 2015 kommer att prövas i enlighet med de nya kriterierna som TL innehåller. Trots att lagen trädde i kraft under 2016 har den en retroaktiv verkan. Detta har medfört försvårade familjesituationer för dem som har befunnit sig i återföreningsprocessen.¹⁰⁵ När det gäller barnperspektivet, så har det blivit sämre på grund av de ändringar som har gjorts inom migrationspolitiken och migrationsregelverket. Den nya förändrade utlänningslagstiftningen är inte längre lika tillfredsställande utifrån barnkonventionen.

Utlänningslagstiftningen har försämrats eftersom den inte har förbättrat Sveriges position internationellt när det gäller barnkonventionen utan dragit

---

¹⁰² Prop. 2015/16:174, s. 40-44

¹⁰³ Prop. 2015/16:174 s. 43-44 och 159.

¹⁰⁴ Ändringar och övergångsbestämmelser (2016:752).

¹⁰⁵ Förvaltningsrätten i Göteborg, mål nr UM 7114-16.

det tillbaka.¹⁰⁶ Regeringen menar att det måste göras en individuell prövning i varje enskilt fall för att se om det finns sådana omständigheter som kan strida mot barnkonventionen. Annars anser inte regeringen att TL strider mot någon av artiklarna i vare sig barnkonventionen eller Europakonventionen.¹⁰⁷ Staten argumenterar här för att det är acceptabelt att tvinga fram begränsningar i migrationspolitiken. Denna uppfattning delar inte lagrådet med regeringen då man anser att TL kan försvåra för beslutande myndigheter i de fall det framkommer att lagens tillämpning strider direkt mot internationella åtgärder i varje enskilt fall.¹⁰⁸

Det är tydligt hur försörjningsförmågan blir en av huvudreglerna i TL och ställs som ett av villkoren för uppehållstillstånd på grund av anknytning. Kravet blir att anknytningspersonen ska kunna försörja både sig själv och den anhöriga. Från att tidigare ses som en rättighetsbärare ses nu anknytningspersonen mer som en rationell individ med ansvar som måste uppfyllas för sin egen situation, detta öppnar ramen för en nyliberal diskurs. Innan TL infördes ansågs en migrant vara i behov av hjälp och stöd och man såg det som en skyldighet att bidra med hjälp. Därmed fanns det legitima grunder för att på en bredare basis utfärda permanenta uppehållstillstånd. Staten väljer att framhäva ett integrationsproblem till en belastning för staten. För att skapa en lösning på detta problem väljer man att strypa individernas rättigheter och hindra dem som inte är starka nog från att få vara tillsammans med sina anhöriga. Man väljer att argumentera att rätten till familjeåterförening inte är en absolut rättighet.

”Europadomstolens praxis följer att en stat kan utgöra en skyldighet att göra familjeåterförening möjlig i staten. En sådan skyldighet är dock inte absolut. Många åtgärder kan godtas om de är proportionerliga, dvs. om de står i rimlig proportion till det intresse de är avsedda att skydda. Om ett intrång i rätten till familjeliv anses ha skett prövar Europadomstolen om ingreppet

---

¹⁰⁶ Statligt stöd till Trossamfund, yttrande över lagrådsremissen, <http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:1184442/FULLTEXT01.pdf>

hade stöd i lag, var ägnat att tillgodose ett legitimt intresse samt om ingreppet var proportionerligt och därför nödvändigt i ett demokratiskt samhälle.”¹⁰⁹ I detta sammanhang är det svårt att definiera vad som är proportionerligt, det krävs en tydligare formulering. En vag formulering leder till att problemformuleringar så som ”systemkollaps” kan vara rättfärdiga och då begränsa möjligheten att genomföra en familjeåterförening för ensamkommande barn och dessa familjer. Med andra ord ser man en tydlig prioritering av statens intresse framför individens rättigheter, ett tydligt realistiskt perspektiv.

6.3 TL och barnets bästa

Efter en närmare analys av TL så kan man konstatera att ordet barn har påträffats över tjugo gånger. Dock har ordet barn aldrig påträffats i relation till principerna om barnets bästa. Av de förarbeten som finns till denna lag så framgår det att lagstiftaren anser att det inte finns något behov av att särskilja bestämmelsen om barnets bästa då det redan finns inkorporerat i Utlänningslagen genom en så kallad portalparagraf¹¹⁰ i 1 kap.10 §. Paragrafen säger att i de fall som rör barn ska särskild hänsyn tas till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa. Lagstiftaren tar inte med en liknande paragraf i TL för att den skulle kunna försvåra tolkningen och förståelsen av själva lagen. Poängen kan uppfattas som missvisande då beslutsfattare och annan aktuell myndighetspersonal ska hantera kommande ärenden utifrån ett barnperspektiv.

Det tenderar att finnas risker för att man förbiser viktiga huvudmoment i och med att det redan finns två parallella lagar där den ena inte har någon specificering om att barnets intresse alltid ska vägas in och prioriteras högst. Ett sätt att lösa detta på är om TL skulle innehålla likartade bestämmelser som man kan finna i 1 kap 10§ i UtL eller åtminstone berör om att barnets

---

¹¹⁰ Portalparagraf beskriver ofta det övergripande syftet med lagen och inom vilket område den skall verka

bästa förs över till TL genom att lägga tillägg i 1 kap 10 § i form av att bestämmelsen i UtL gäller även vid prövning genom TL.

6.4 TL avseende rätten till familjeåterförening

TL:s huvudsyfte vid implementeringen var att minska antalet asylsökande och skapa ett andrum för migrationspolitiken i Sverige. Detta skulle ske genom att man under en begränsad period skulle anpassa det svenska regelverket efter EU:s miniminivå.¹¹¹ Detta innebar begränsade uppehållstillstånd, högre krav på försörjning för att få möjlighet till permanent uppehållstillstånd och familjeåterförening, samt begränsad möjlighet till familjeåterförening. Enbart 10 procent fick flyktingstatus av det totala antalet asylsökande 2016. 90 procent fick inte permanent uppehållstillstånd, vilket innebär att majoriteten av dem som söker asyl inte har eller kommer att ha rätt till familjeåterförening och därmed begränsas deras möjlighet till ett fullkomligt familjeliv. Det är tydligt att TL strider mot ett flertal artiklar i barnkonventionen. Bland annat handlar det om artikel 10, då rätten till familjeåterförening inskränks. Artikel 10 i barnkonventionen säger att alla konventionsstater ska anpassas till de nödvändiga villkoren som möjliggör för barn och ensamkommande flyktingbarn att på ett snabbt, humant och positivt sätt få återförenas med sin familj. TL utesluter möjligheten för ensamkommande flyktingbarn som har fått status som alternativt skyddsbehövande att kunna återförenas med sin familj. Detta kan man se i 7 § i TL. Detta beror enbart på att man har fått en viss statusförklaring, då barn som har fått flyktingstatus fortfarande har rätt till familjeåterförening. Rättigheter för ensamkommande barn att kunna återförenas med sina familjer ska inte inskränkas enbart på grund av att man har fått olika statusförklaringar. Man kan med säkerhet fastställa att TL:s bestämmelser inte uppfyller barnets rättigheter när det gäller bland annat familjeåterförening i enlighet med artikel 10 i barnkonventionen.

6.5 Är TL anpassad till FN:s barnkonvention?

Som nämnts ovan finns det många artiklar som TL iakttar och det går inte att rakt upp och ner kritisera TL för att den bryter mot barnkonventionens bestämmelser. Däremot finns det problematik i genomförandet av TL som tydligt visar att den brister på ett flertal viktiga punkter som är centrala för ensamkommande barn och barn på flykt. I enlighet med artikel 22 i barnkonventionen har alla barn på flykt rätt att hitta sina föräldrar. Detta är en rättighet som inskränks i samband med TL då inte alla ensamkommande flyktingbarn får en möjlighet till familjeåterförening. Detta leder i sin tur till att artikeln om barnets bästa inte heller fullföljs då en splittrad familj och utveckling separat från sin familj inte är barnets bästa.

De positiva momenten i TL är att det nu öppnas en möjlighet att få permanent uppehållstillstånd för flyktingbarn. Detta kan ges på grund av studier under villkor att man fullföljer sin gymnasiala utbildning eller motsvarande och att man är under 25 år. En tolkning av detta är att TL erbjuder gratis utbildning för utländska barn under samma förutsättningar som för svenska. En utbildning kan i sin tur leda till ett arbete och svenskt medborgarskap.

Som tidigare nämnts i uppsatsen pågår det ett arbete för att göra barnkonventionen till svensk lag. Men trots detta arbete författar regeringen en lag som påvisats på flera punkter strida mot barnkonventionen. Barnets rätt har genom TL och genom regeringen med realistisk synvinkel inskränkts. Det handlar om bland annat rätten att återförenas med sin familj, rätten till hälsa och rätten till en värdig liv och utveckling. Det är två uppenbart motsägelsefulla ageranden från Sveriges regering. Ett flertal remissinstanser har påpekat att ett flertal brott mot barnkonventionen begås genom att man införlivar TL. Men trots detta bevitnas regeringens bristfälliga bemötande av den konstruktiva kritiken som kommer från remissinstanserna. Detta kan bara vara ett tecken på ett vagt igenomtänkt lagstiftningsförfarande vid TL:s tillkomst. Med andra ord kan man säga att regeringen har agerat i panik för att skapa ett andrum och undvika den ”systemkollaps” som man fruktade.

Det är tydligt hur barnperspektivet inte prioriteras i TL, vilket innebär att Sverige går från att vara ett föregångsland med en liberal syn på migrationsproblematiken till att vara ett land som med vag motivering sätter ensamkommande flyktingbarns rättigheter på spel genom att anta en lag som på flertal punkter strider mot barnkonventionen och har sin utgångspunkt i ett mer realistiskt perspektiv. Sverige tar därigenom bara till viss del sitt ansvar för att erbjuda flyktingbarn skydd och en fristad. Samtidigt genom lagens bestämmelser, bortsett från möjligheten att beviljas permanent uppehållstillstånd med anledning av ett varaktigt nedsatt hälsotillstånd, motverkar deras välmående. Framförallt kränks en av samhällets svagaste grupper: barnen. Detta är relevant när dessa barn är ensamkommande och i många fall i behov av skydd och hjälp. Det kan knappast motiveras med en strävan mot en jämnare fördelning av migranter mellan EU:s medlemsländer.

Om en migrant eller framför allt ett ensamkommande flyktingbarn har fått uppehållstillstånd i Sverige så ses det som en ignorans att inte kunna säkra barnets framtid genom att bevilja permanent uppehållstillstånd utan bara ett tidsbegränsat.

6.6 Konsekvenser om Sverige bryter mot FN:s barnkonvention.

Då Sverige är ett av de länder som har ratificerat barnkonventionen men inte implementerat den i svensk lagstiftning innebär det att konventionens regler bara ses som en rekommendation för myndigheter, domstolar och andra organ i rättsväsendet. Den är med andra ord inte juridiskt bindande i dagsläget. För att de regler som skrivs i barnkonventionens artiklar ska ha laga kraft krävs det att Sverige implementerar dem i den svenska lagstiftningen. Möjliga åtgärder om Sverige inte respekterar artiklarna i barnkonventionen är att andra länder som har ratificerat dessa samt det internationella samfundet i form av FN på olika sätt kan utsätta Sverige och

lagstiftarna för olika former av politiska påtryckningar. Det finns idag ingen sanktionsmekanism som gör det möjligt att bestraffa de länder som inte fullföljer konventionens artiklar. Det är viktigt för Sverige att se rekommendationer från FN:s barnrättskommitté som idag fungerar som tillsynsorgan¹¹² mellan barnkonventionens artiklar och de olika länder som har ratificerat artiklarna. Därav är det viktigt att fullfölja dessa riktlinjer, rekommendationer och kommentarer.

När det gäller familjeåterföreningsförfarande för ensamkommande barn kan man tydligt se att barnkonventionen, familjeåterföreningsdirektivet och utlänningslagen anser och framhäver att barnets bästa ska vara i främsta rummet. TL uttrycker inte tydligt att barnets bästa ska beaktas. TL gör inte heller någon skillnad på barn och vuxna när det kommer till att bedöma olika situationer. Avsaknaden av analyser av hur barnet kan påverkas av TL kan tyda på att barnrättsperspektivet uteblev vid stiftandet av denna lag. Det tidsbegränsade uppehållstillståndet i och med TL möjliggör för de flesta ensamkommande barn att kunna stanna i Sverige i upp till 3 år. Detta är lång tid och när barnet utvecklas så är denna tid väldigt viktig och central för en god utveckling. Det är av stor vikt att detta görs i stabilitet och inte med en ständig oro för framtiden. Det är tydligt ifrån utredningar och praxis att starka band knyts till de länder dit ensamkommande barn kommer.¹¹³ Det blir tydligt att en utvisning av ett sådant barn inte går i linje med principerna om barnets bästa. Det förefaller rimligt att begränsa barnets rätt till familjeåterförening i de fall då man bedömer att barnets föräldrar inte är lämpliga att ta hand om barnet. Däremot kan inte statens nödvändighet av andrum betraktas som en godtagbar anledning till att begränsa familjeåterförening för de ensamkommande barn som har kommit till Sverige.

Konsekvenserna av detta kan bli att ensamkommande flyktingbarn utsätts för risker av negativ karaktär på grund av den nya lagstiftningen. En av

---

dessa är barnens rättigheter att kunna återförenas med sin familj. Det finns utrymme att uppfatta att lagens bestämmelser inte är betryggande gentemot ensamkommande barn och även andra asylsökande i och med att det blir svårare för vissa asylsökande att vistas i Sverige. Med andra ord är det svårare för i synnerhet ensamkommande barn att få permanent uppehållstillstånd, trots att de i många internationella organisationer och internationell lagsstiftning pekats ut som en särskilt utsatt grupp som är i behov av extra mycket uppmärksamhet och vård. Det har också tydligt framkommit att det för asylsökande, speciellt de ensamkommande barn som får en alternativ skyddsstatusförklaring, blir omöjligt att återförenas med sin familj. Detta kan i sin tur få allvarliga konsekvenser för barnen, både psykiskt och på andra sätt.

Ensamkommande barns rättigheter hamnar i riskzonen när det gäller familjeåterförening. Detta beror på att denna möjlighet sträms åt i och med att den TL har införts. Det innebär att dessa bestämmelser inte överensstämmer med barnkonventionens artikel 9 och artikel 10. Riskerna är att barn som har flytt för sina liv nu riskerar att inte få träffa sina föräldrar eller övriga familjen igen. Detta innebär maktlöshet, oro för framtiden och dåliga förutsättningar för barnet att utvecklas.

När det kommer till dessa punkter så kan man sammanfattningsvis säga att TL inte kan anses vara fullt ut förenlig med barnkonventionen, den konvention som Sverige och dess regering har haft i uppgift att införliva till nationell lag sedan ett flertal år tillbaka.

6.7 Realism vs liberalism – problem eller åtgärd?

Man kan tydligt se hur spänningen mellan staten och migranten har präglat och genomsyrat politiken de senaste åren. Det framkommer en lätt motsättning där liberalismen uttrycker en garant där migranten har rätt till en fristad i enlighet med de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen, men staten har inte samma skyldighet att ge en sådan garanti i form av medborgarskap i staten, ett mer realistiskt perspektiv. Det går med andra ord

att se en spänning mellan det liberala antagandet som har sin grund i en humanistisk diskurs där fokus ligger på individen och dess rättigheter, samt realismens perspektiv där man fokuserar på ökade gränskontroller och utökade kontroller och lagar för att förstärka statens suveränitet och där kränkning av mänskliga rättigheter och kränkning av barnkonventionens centrala artiklar kan blundas för.

Denna studie belyser denna problematik, som kan sägas legitimera den restriktiva svensk migrationspolitik. Sverige var historisk ett av de länder som i början av migrationskrisen 2015 sågs som en liberal och öppen politisk medspelare i Europa tillsammans med Tyskland, men som under senare år har blivit en mer restriktiv och mer realistisk spelare som stänger gränserna, inför en tillfällig lag och kallnar i det klimat som ska hjälpa ensamkommande barn och andra flyktingar i behov av hjälp.

Det framkommer också hur tidigare moraliska antaganden inom sfären för socialliberal diskurs kunde göra det legitimt för permanenta uppehållstillstånd att vara huvudregel, innan TL infördes. I och med att TL kom till blev det tydligt hur barnkonventionen och familjeåterföreningsprocessen blev, från att tidigare vara en liberalistisk uppfattning, mer realistiskt och statcentriskt styrda. Åtstramning när det gäller försörjningskrav och familjeåterförening innebär att migranter och ensamkommande barn ses som mer rationella ekonomiska individer som har ett ansvar för sig själva i första hand och i andra hand kan få den hjälp och det skydd som de har kommit för. Positionen som rättighetsbärare i den liberalistiska sfären ersätts av en ekonomisk börda för samhället ur ett realistiskt perspektiv.

Den diskurs som har lett fram till den svenska migrationspolitiska situationen ändrades under 2016, då regeringen införde en tillfällig lag som teoretiskt svänger mer åt realismen. Detta har i sin tur lett till att migranten och det ensamkommande barnet blivit mer av en bärare av problematik. Det har man tydligt kunnat se i media då man pratat om att Sverige är nära en

systemkollaps¹¹⁴ och att TL är ett sätt att ge Sverige ett andrum från flyktingkrisens överbelastning. För att familjeåterförening ska kunna bli verklighet för en flyktingfamilj eller ett ensamkommande barn, ankommer det på flyktingen själv att ordna ett arbete, boende och efter det få möjlighet att få ett permanent uppehållstillstånd eller annan form av tillstånd. Då räknas individen som en tillgång för staten och inte en belastning. Därav infördes TL som innebar att man ställde hårdare krav på de ensamkommande barnen och deras familjer samt andra migranter för att få stanna i Sverige. Idag, några år efter att TL infördes, ser man hur EU börjar genomarbeta möjligheter att kunna lansera en förordning om EU:s minimiregel¹¹⁵ som ska införas i alla medlemsstater. På det stora hela innebär detta att TL som Sverige har infört i sin tur kan komma att bli permanent, vilket innebär att det realistiska antagandet etablerar sig ännu djupare. En konflikt mellan mänskliga rättigheter, som bygger på moraliska och juridiska element, och statens intresse som sätts på spel. Då den värld vi lever i idag är strukturerad av stater, går det att dra en slutsats att det krävs en ny utveckling av den politiska processen och en ny utveckling av institutionella förändringar för att kunna utveckla den globala rörelsefriheten. Det som man ser idag är att EU och många andra länder går från att vara liberala till en mer realistisk bild av situationen. Man talar om liberalism och att man vill hjälpa människor i nöd och kris men samtidigt drar man mer åt realismens teori genom att stänga gränserna, införa hårdare kontroller och lagar som begränsar flyktingars och ensamkommande flyktingbarns möjlighet att få permanent uppehållstillstånd samt införa mer inlandskontroll för att hitta dem som uppehåller sig illegalt i landet.

Från liberalism till realism inom migrationspolitiken. Som tidigare nämnts är TL ett förslag av den moderata regeringen för att vidta åtgärder för att kraftigt minska antalet asylsökande i Sverige. Samtidigt vill man också skapa bättre förutsättningar inom mottagarsystemet och etableringen av de

---

¹¹⁴ Se citat av Carin Jämtin. Expressen, 2016 <https://www.expressen.se/nyheter/det-ar-inget-vi-lagger-fram-med-latthet/>

nyanlända som redan finns här i Sverige. Detta görs genom att man under en viss tid anpassar det svenska regelverket till en miniminivå av migrationsintag i enlighet med internationella konventionen om EU-rätten.¹¹⁶ Det som framställs som problem i den nya lagstiftningen blir väldigt tydligt i propositionen. Regeringen menar att antalet asylsökande som kom till Sverige under 2015 var rekordhögt. Detta innebar i sin tur att påfrestningarna blev stora på det svenska asylsystemet och andra viktiga samhällsfunktioner.¹¹⁷ Man menar på att samhället kan drabbas av en systemkollaps om inga åtgärder vidtas.

Ett flertal politiker bland annat från Socialdemokraterna yttrar sig under 2016 och säger att man inför TL för att man vill ”att Sverige faktiskt ska vara kvar”.¹¹⁸ Detta är en tydlig signal om att man inom politiken trycker på att man inför en tillfällig lag som begränsar rättigheter för individer och ensamkommande barn för att man strävar efter statlig överlevnad, i sin tur replikerar detta till en realistisk syn på staten som är under hot i och med säkerhetsdilemmat inom den migrationspolitiska problematiken. Migranten pekas ut som ett hot, lösningen på problemet blir att man väljer att stänga gränserna och strypa migrationsflödet in i Sverige. Orsaken till detta menar regeringen är att EU misslyckades med att reagera tillsammans på ett ansvarsfullt sätt när migrationsproblematiken började. Detta visar på en mer liberal diskurs då man förlitade sig mer på ett internationellt samarbete. Detta är något som blir svårt vid en mer realistisk diskurs.

Orsaken till att Sverige var ett av få länder som fick ta emot en stor flyktingvåg under 2015 var att Sverige ansågs som ett ”attraktivt” land att komma till då Sverige som huvudregel, fram till TL, beviljade permanenta uppehållstillstånd till skydds-behövande.¹¹⁹ Det finns även andra faktorer som bidrar till att man väljer att komma just till Sverige. Det finns idag

---

¹¹⁶ (prop. 2015/16:174: 1).

¹¹⁷ (prop. 2015/16:174: 1).

¹¹⁸ Carin Jämtin

(Socialdemokraternas partisekreterare vid tillfället) i Ekots lördagsintervju i mars 2016:

¹¹⁹ (2015/16:SfU16: 11)

ingen forskning som kan påvisa likartade bestämmelser är utformade på samma sätt i andra medlemsstater och hur tillämpningen av dem avviker från den svenska.

En miniminivå är tydligt beskriven som en faktor för att bidra till att Sverige blir ett mindre attraktivt migrationsland. Detta bäddar för uttryck för en suveränitetspraktik som förtydligar en realistisk diskurs.

Genom en närmare analys av möjlighet till familjeåterförening i och med TL, går det att konstatera att ensamkommande barn och migranter står som rättighetsbärare.

6.8 Slutsatser

Det är viktigt att lyfta fram att TL inte bara har inneburit negativa konsekvenser för ensamkommande barn som strider mot barnkonventionen. Många av artiklarna som barnkonventionen innehåller säkerställs även i TL. Rätten till alla barns liv i enlighet med kapitel 6 säkerställs då ensamkommande barn och andra barn faktiskt kommer till säkerhet, trots att bättre förutsättningar kunde önskas. Ensamkommande barn som har varit här i Sverige en tid har under flera tillfällen demonstrerat mot både Migrationsverkets och regeringens beslut. Detta tyder på att artikel 13 respekteras även under den tiden TL har gällt. Artikel 27 i barnkonventionen säkerställs också då majoriteten av de ensamkommande flyktingarna bor i familjehem och på speciella boenden för barn där man tar hand om dem utifrån att de betraktas som en särskilt utsatt grupp. Man kan tydligt se hur den svenska migrationspolitiken flyttade en rättighetsdiskurs till en säkerhetsdiskurs, en mer liberal syn på problematiken växlades till en mer realistisk syn, i och med de åtgärder som regeringen vidtog under 2015–2016. Ensamkommande flyktingbarn och andra migranter som tidigare varit i behov av hjälp och som man tidigare såg på ur ett mer liberalistiskt perspektiv blir nu mer en problematikbärare som kan orsaka en statlig systemkollaps och hota Sveriges existens.¹²⁰

För att en nationalstat ska kunna se på ensamkommande barn och andra flyktingar ur ett mer liberalt perspektiv krävs det att man skaffar sig en utbildning, snabbt kommer in i samhället och så småningom påbörjar ett arbete där man kan bidra till statlig utveckling. Efter att man uppfyllt ett stort antal kriterier har man då möjlighet att få ett permanent uppehållstillstånd. Staten ser på migranter ur ett mer realistiskt perspektiv där staten har färre skyldigheter. I stället läggs skyldigheterna på migranten som måste uppfylla dessa för att kunna passa in i det normativa rummet.

Problemformuleringen som man utgick ifrån när TL infördes var i stora drag att Sverige stod inför en systemkollaps. Den viktigaste orsaken till detta var att det hade kommit ett stort antal migranter samt många ensamkommande flyktingbarn under kort tid. Sverige sågs som ett mer attraktivt land på grund av dess liberala syn på migrationspolitiken och omhändertagande av flyktingar och ensamkommande flyktingbarn. Det man ändrat på är i grunden att man helt eller nästintill helt begränsar möjligheten för flyktingar att få ett permanent uppehållstillstånd. Man inför försörjningskrav på alla grupper av flyktingar, inklusive den grupp som av barnkonventionen och Europakonventionen om mänskliga rättigheter betraktas som den mest utsatta: barn. Rättigheter får ett uttryck som fråga om intresseprioritering. Det blir en dispyt mellan staten och ensamkommande barn, individen. En dispyt om det realistiska och det liberala. Den realistiska diskursen framhäver nationell säkerhet och den allmänna ordningen inom staten. I denna diskurs hamnar ensamkommande flyktingbarn och andra migranter i en subjektiv position i form av hot om kollaps. På grund av detta hot legitimeras suveränitetsyttringar som resulterar i stängda gränser och man väljer att frångå andra viktiga skyddsgrunder i TL. I den nyliberala diskussionen som växer fram ur realismen blir migranten och ensamkommande flyktingar mer ekonomiska subjekt. Migranten får mer ansvar för sig själv och därigenom blir rättigheterna färre medan skyldigheterna växer.

Syftet med denna studie var att se hur Sverige som stat agerar under flyktingkrisen, med speciell fokus på innan och under tiden TL införlivas. Blir agerandet mer motiverat av liberalism eller realism för att se hur staten agerade under en kris eller en pressad situation. Efter att ha analyserat materialet bestående av TL, NGO:ers uttalanden, propositioner, barnkonventionen samt utlänningslagen påvisar studien att den teoretiska utgångspunkten, som kan vara förklaringen till införandet av TL, är realismen. Realismen kan användas som motivation för ett flertal av de argument som har framförts i och med beslutet att rösta igenom TL.

Det är svårt att säga om invändningarna mot TL är liberala eller realistiskt motiverade. Dock ser man tydligt att realismen är en dominerande aktör för Sveriges agerande när det gäller införandet av TL. Även om man kan se att EU är huvudaktör när det gäller flyktingkrisen under 2015 så anser många stater att EU har misslyckats med sitt agerande och därmed har många vidtagit drastiska åtgärder på egen hand. Det har i sin tur medfört en realistisk syn på att det internationella samarbetet inte alltid kan påverka statens beteende och agerande. Lagtexten i TL ger stöd för realismen, då den inte berör EU lika mycket. I stället används formuleringar gällande flyktingar från andra stater och länder. Detta utgör en hypotes om att stater agerar mer realistiskt och individuellt i kriser och utsatta situationer. Det går också att argumentera att TL är en mer realistiskt utformad lag, då man tar rättigheter från individer, ensamkommande barn och andra migranter och istället ålägger dem skyldigheter som måste uppfyllas för att de ska få vissa rättigheter.

Staten utgör en maktförskjutning. En av de centrala anledningarna till en sådan maktförskjutning är grundad i realismen, då TL hypotetiskt påvisar att tilliten till andra stater inom det europeiska samarbetet svag, då man tillsammans inte kunde hantera den flyktingkris som uppstod under 2015. Därmed är Sverige i behov av att stärka sin egen makt och position i denna kris, för sin egen överlevnad och existens.

Säkerhets- och existensdilemmat som har skapats utgör en kraftig drivkraft inom realismen, som kommer fram i form av argumentationen att andra medlemsstater också behöver ta sitt ansvar och agera mer på individuell nivå, i form av stängda gränser, hårdare krav för familjeåterförening samt åtstramningar när det gäller tillgodoseendet av barnkonventionens artiklar i det svenska inhemska systemet.

En tanke som också dykt upp under studiens gång är det samband som finns mellan realismen och den ökade realpolitiken som utvecklats i Sverige. Studien visar hur den politiska sfären i Sverige förflyttats allt längre bort från en liberal syn på migrationspolitiken mot en mer realistiskt genomtydlig syn, trots att den ledande makten, i form av social liberalism, strävar efter liberal politik. Detta visar hur lätt demokratin kan bli underordnad realpolitiken om staten hamnar i en utsatt situation eller kris. Utifrån denna studie av Sveriges införande av TL¹²¹ ser man tydligt att lagen har en grund i realismen snarare än i liberalismen. Detta stödjer hypotesformuleringen om att stater agerar mer realistiskt vid kriser eller i utsatta situationer, vilket i sin tur medför att det blir enklare för samhället att i framtiden kunna förutsäga hur det egna samhället eller andra stater kommer att agera i likartade situationer.

7. Sammanfattning

På det stora hela kan man se att TL överensstämmer med principen om barnets bästa som regleras i FN:s barnkonvention. Under den flyktingkris som uppstod i mitten av 2015 kunde man tydligt se hur flyktingar och framför allt ensamkommande barn kunde komma hit och sättas i säkerhet, till en början. Man fick rätt till skolgång, rätt till skydd och rätt till sjukvård. Ett av huvudargumenten som TL grundade sig på var att man skulle skapa ordning och säkerhet i den migrationskris som Sverige befann sig i. Detta för att balansera nationella/kommunala resurser genemot ett kritiskt ökande

---

¹²¹ Lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige

antal ensamkommande barn. TL visade sig få en helt motsatt effekt. Man skulle anpassa verksamheterna efter en helt ny omarbetad lag, vilket bidrog till längre väntetider för sökande att få sina beslut. Längre väntetider ledde i sin tur till svårigheter vid familjeåterföreningar för ensamkommande barn. Den kritik som kommer från NGO:er och andra människorättsorgan gällande TL är mild då både EU och FN har förståelse för vilket högt ekonomisk och socialt tryck Sverige får ta ansvar över på grund av flyktingkrisen 2015.

En annan aspekt som undersöktes i denna studie var hypotesen att stater agerar utifrån ett mer realistiskt perspektiv under tiden de befinner sig i kris eller annan utsatt situation, och den liberala synvinkeln trängs undan när det handlar om statens överlevnad. Denna teori prövades gällande svenska flyktingkrisen och dess införande av TL, då en sådan hypotes kan bli mycket omfattande om man inte begränsar sig till en viss aspekt. Materialet för undersökningen blev propositionen, den tillfälliga lagen, barnkonventionen, uttalanden från NGO:er och bland annat utlänningslagen.

Analysen visar tydligt den argumentationen om att TL har en motivering inom realismen och inte liberalismen. När det gäller synen på de inblandade aktörerna så ser man också där ett tydligt spår på hur kritiken riktas mot liberalismen, då man anser att den europeiska unionen och andra medlemsstater har misslyckats i sitt gemensamma politiska arbete, vilket i sin tur lett till att Sverige infört TL.

Kritiken mot TL har sin grund i liberalismen, dock får detta inga stora följder i nuläget då både politiker och andra inblandade aktörer ser att Sverige agerar i en utsatt situation och att Sverige tillsammans med bland annat Tyskland är ett av de länder som har tagit emot flest migranter och ensamkommande barn.

För att kunna skapa en balans och stabilitet så är den liberala kritiken svag. Även detta ger stöd för hypotesen att stater agerar mer utifrån realism än

liberalism när man hamnar i nödläge eller kris. Realismen framträder också genom att vissa idéer strider mot fundamentala tankar om liberalismen, där man istället med TL hanterar situationen på ett sätt som realismen förespråkar. Exempelvis erhåller inte alla som är berättigade till det flyktingstatus, vilket gör att individers rättigheter undermineras. Detta visar tydligt hur rättigheterna skiljer sig åt, där alla som är i behov av skydd inte kan garanteras det under samma villkor på grund av att man prioriterar den inhemska säkerheten och stabiliteten inom staten. Å andra sidan kan man inte dra en sådan slutsats till fullo av realistisk prägel även om den inre säkerheten ligger i fokus. Ett sådant beslut har också en ton av liberalism i sig, där teoretiskt sett förespråkas även en plikt att skydda sina medborgare och dem som ingår i ett statligt kontrakt. Det gäller exempelvis om de grundläggande rättigheterna hos landets medborgare hotas. Dessa undantag ska göras till och med i enlighet med de mänskliga rättigheterna, som inte bör begränsas avsevärt.

Källförteckning.

Litteratur.

Abiri, Elisabeth (2000). "The Securitization of Migration: Towards and Understanding of Migration Policy Changes in the 1990s. The case of Sweden". Göteborgs universitet.

Abiri, Elisabeth (2003). Asylrätten: ett hot mot rikets säkerhet? i Janne Flyghed & Magnus Hörnqvist (red.). Laglöst land – Terroristjakt och rättssäkerhet i Sverige

Benhabib, Seyla (2004). The Right of Others: Aliens, Residents and Citizens. Cambridge: Cambridge University Press. E- bok.

Berth Danermark (2013) "Samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa – En formativ utvärdering av samverkan mellan skola, socialtjänst, polis samt barn- och ungdomspsykiatri" Edita Västra Aros, Västerås, augusti 2013

Baylis, John, Smith, Steve and Owens, Patricia (2011) The Globalization of World Politics. An introduction to international relations. Oxford: Oxford University Press.

Collins, Alan (2010). Contemporary security studies. New York: Oxford University Press.

Danelius, Hans, (2015) Mänskliga rättigheter i europeisk praxis: En kommentar till Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, 5 uppl. Norstedts Juridik AB, Stockholm,

Düvell, Franck (2008). "Clandestine Migration in Europe", Social Science Information. vol. 47 (nr. 4).

Demker, Marie (2006). Mänskliga rättigheter. I Gustavsson, Jakob och Tallberg, Jonas (red.) Internationella relationer. Lund: Studentlitteratur.

Elisabeth Elmeroth & Johan Häge, (2016) Flyktens barn – medkänsla, migrations och mänskliga rättigheter Andra upplaga Kalmar.

Hansen, Thomas Blom och Stepputat, Finn (2005). Sovereign bodies: citizens, migrants, and states in the postcolonial world. Princeton, N.J.: Princeton University Press. E-bok.

Halldenius, Lena (2011). Liberalism. Lund: Mediatryck. Bokbox förlag.

Karin Kulin-Olsson Juridikens fundament : med grundläggande juridisk metodlära (2011) Jure Förlag

Lavenex, Sandra (2001). "The Europeanisation of Refugee Rights: Between Human Rights and Internal Security". Aldershot: Ashgate Publishing Limited.

Matthew J. Gibney,(2004) The Ethics and Politics of Asylum Liberal Democracy and the Response to Refugees. Cambridge University Press

Mörkenstam, Ulf (1999). "Om Lappernes privilegier. Föreställningen om samiskhet i svenska samepolitik 1883-1997". Edsbruk: Akademityck AB.

Mörkenstam, Ulf (2010) "Ekonomi, kultur och jämlikhet. Teman i svensk politik i invandrarfrågor decennierna efter andra världskriget". Historisk Tidskrift för Finland 4, årg 95.

Pobjoy Jason (2015)'The Best Interests of the Child Principle as an Independent Source of International Protection.' International and Comparative Law Quarterly

Spång, Mikael (2008). Svensk invandringspolitik i demokratiskt perspektiv. Malmö Institute for Studies of Migration, Diversity and Welfare (MIM) and School of International Migration and Ethnic Relations (IMER), Malmö University

Migrationsverkets ställningstaganden

SR 24/2016 - Rättsligt ställningstagande angående innebörden av svenskt konventionsåtagande och artikel 8 i Europakonventionen vid tillämpningen av 11 och 13 §§ i den tillfälliga lagen

RCI 09/2011 - Rättsligt ställningstagande angående bedömningar av rätten till familjeliv enligt artikel 8 i Europakonventionen

Offentligt tryck.

Proposition 2009/10:77. *Försörjningskrav vid anhörginvandring.*

Proposition 2015/16:174: *Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.*

SOU 1996:115 *Barnkonventionen och utlänningslagen.*

SOU 2016:19 *Barnkonventionen blir svensk lag.*

Direktiv.

EG-direktivet om rätt till familjeåterförening (2003)

Författningar.

Utlänningslag (2005:716)

Lag om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (2016:752)

SOU 1997:116 - Barnets bästa i främsta rummet – FN:s konvention om barnets rättigheter förverkligas i Sverige

Offentligt tryck

Proposition 2015/16:174: Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Prop. 2016/17:133 - Kompletteringar av den tillfälliga lagen för uppehållstillstånd rörande studier på gymnasienivå

Statens offentliga utredningar : SOU 2016:19 Barnkonventionen blir svensk lag

Statens offentliga utredningar: SOU 2016:19 Anna Lundberg och Jacob Lind: ”Barn i migrationsprocessens.

Rättsfall.

Migrationsdomstolens dom : MIG 2007:13

Migrationsdomstolens dom : MIG 2016:2

Förvaltningstigrätten i Stockholm.: Mål nr UM 4038–17,

Förvaltningsrätten i Göteborg, mål nr UM 7114–16.

Remissinstanser.

Lagrådsremiss, Tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige,

<https://www.regeringen.se/rattsdokument/lagradsremiss/2016/04/tillfalliga-begransningar-av-mojligheten-att-fa-uppehallstillstand-i-sverige/>

Lagrådsremiss, Barnläkarföreningen,

<http://www.barnlakarforeningen.se/2016/03/03/lagradsremiss-begransningar-av-mojligheten-att-fa-uppehallstillstand-i-sverige/>

Läkare i världen, Lagrådsremiss Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige,

https://www.regeringen.se/contentassets/cbebce43816043d6bf864dd0e076b722/47_lakare-i-varlden.pdf

Barnombudsmannen, Utkast till lagrådsremiss,

<https://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/vart-arbete/nya-remissvar/2016/3/utkast-till-lagradsremiss-begransningar-av-mojligheten-att-fa-uppehallstillstand-i-sverige/>

Barnrättskommittén (2013a), ”Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 15 (2013) om: Barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa (art. 24)”,

<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/allmanna-kommentarer/ak-15-om-barnets-ratt-till-basta-uppnaeliga-halsa.pdf>

Röda Korsets yttrande, över utkastet till lagrådsremiss, Begränsningar
https://www.regeringen.se/494a88/contentassets/cbebce43816043d6bf864d0e076b722/31_roda-korset.pdf

Svenska kyrkan, Yttrande över promemorian Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige
<https://www.svenskakyrkan.se/svenska-kyrkans-remissvar-om-begransningen-av-mojlighet-till-uppehallstillstand->

Migrationsverkets statistik
Migrationsverkets statistik över antal asylsökande,
<http://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik.html>,
(besökt 2018-04-29)

Migrationsverkets statistik över antal ensamkommande barn
<https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-ochungdomar/Statistik.html>, (besökt 2018-04-29)

Internetkällor.

Tidskriften Time.
Time By Bryan Walsh and Time Photo dec 29 2015.
<http://time.com/4162306/alan-kurdi-syria-drowned-boy-refugee-crisis/>
Hämtad 5/2-2018

Rådet direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening Kapitel 1 artikel 2. Europeiska unionens officiella tidning 3.10.2003
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0086&from=LT>

Hämtad 16/3-2018

Flyktinggruppens riksråd. Vad betyder den tillfälliga asyllagen för dig som söker asyl?
www.farr.se/sv/att-soeka-asyl/den-tillfalliga-lagen
Hämtad 10/3-2018 (Kontrollerad 2019)

Svenska dagbladet. "Medelhavet har blivit en massgrav"
<https://www.svd.se/medelhavet-har-blivit-en-massgrav>
Hämtad 10/3-2018

Stefan Löfvens tal för flyktingar den 5 september 2015.
<https://www.regeringen.se/tal/2015/09/tal-av-stefan-lofven-vid-manifestationen-for-flyktingar-den-5-september/>
Hämtad 18/1-2018

Humanitär intervention säkerhetspolitik.se
<http://www.sakerhetspolitik.se/sakerhetspolitik/mansklig-sakerhet/humanitar-intervention/>
Hämtad 14/4-2018

Asyl och migration, Barn som blir medborgare förlorar möjligheten till familjeåterförening.
<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=6748849>

Sida.se Humanitära bistånd.
<http://www.sida.se/Svenska/sa-arbetar-vi/vara-verksamhetsomraden/humanitartbistand/sidas-humanitara-bistand>,
Hämtad 5/3-2018

Regeringskansliet (2015 A). Regeringen föreslår åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktingmottagande, 24 november.
<https://www.regeringen.se/artiklar/2015/11/regeringen-foreslar-atgarder-for-att-skapa-andrum-for-svenskt-flyktingmottagande/>
Hämtad 22/01-2018

Barnrättskommittén (2013a), ”Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 15 (2013) om: Barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa
<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/allmanna-kommentarer/ak-15-om-barnets-ratt-till-basta-uppnaeliga-halsa.pdf>
Hämtad 22/02-2018

Barnrättskommittén (2013b), ”Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 14 (2013) om: Barnets rätt att få sitt bästa satt i främsta rummet”
<https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument-for-nedladdning/publikationer/allmanna-kommentarer/ak-14-barnets-ratt-att-fa-sitt-basta-satt-i-framsta-rummet.pdf>
Hämtad 22/02-2018

EUR-Lex (2006). Genomförandet av Haagprogrammet: framtida utveckling.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sv/TXT/?uri=CELEX:52006DC0333>
Hämtad 4/4- 18.

FARR (2016). Partiernas svar om den tillfälliga lagen, 31 maj.
<http://www.farr.se/sv/aktuellt-a-press/notiser/1309-partiernas-svar-om-den-tillfalligalagen>.
Hämtad 13/5-18.

UNICEF, Remissvar på utkast till lagrådsremiss - Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige,

https://www.regeringen.se/494a88/contentassets/cbebce43816043d6bf864dd0e076b722/36_u_nicef.pdf,
Hämtad 15/5-18